100 DE PERSONALITĂȚI

Oameni care au schimbat destinul lumii

Apariție săptămânală
5,99 LEI / 29,99 MDL

35

GAUDÍ

DeAGOSTINI

100 DE PERSONALITĂȚI
Oameni care au schimbat destinul lumii

Antonio Gaudí **Numărul 35**

Call center pentru colecțiile tale De Agostini!

Îți recomandăm să suni acum la **021.40.10.888** sau să ne trimiți un e-mail la **info@deagostini.ro** dacă vrei să afli mai multe informații despre colecțiile noastre. Cu plăcere îți vom răspunde la toate întrebările legate de această colecție sau de oricare alta de la De Agostini.

Sună la **021.40.10.888** de luni până vineri între orele **10:00-18:00**.

Pentru comandarea numerelor din urmă sau pentru înlocuirea exemplarelor deteriorate cumpărate de la chioșcul de ziare, sună de asemenea la **021.40.10.888**.

În plus, pentru a nu pierde următoarele numere ale colecției, informează vânzătorul că vei reveni și săptămâna viitoare pentru a le cumpăra.

Pentru informații și comenzi de numere anterioare, cititorii din Republica Moldova pot suna la **(022) 21.07.98** - Paramedia, Chișinău.

Vizitați site-ul nostru la adresa

www.deagostini.ro

EDIȚIE SĂPTĂMÂNALĂ
EDITURA: De AGOSTINI HELLAS SRL
EDITOR: Petros Kapnistos
MANAGER ECONOMIC: Fotis Fotiou
MANAGER DE REDACȚIE ȘI PRODUCȚIE: Virginia Koutroubas
ADRESĂ: Vuliagmenis 44-46, 166 73 Atena
MARKETING MANAGER: Michalis Koutsoukos
PRODUCT MANAGER: Nasita Kortesa
COORDONATOR DE PRODUCȚIE: Carolina Poulidou
MANAGER DISTRIBUȚIE: Evi Boza
MANAGER LOGISTICĂ ȘI OPERAȚII: Dimitris Pasakalidis
COORDONATOR LOGISTICĂ ȘI OPERAȚII: Antonis Lioumis

ADAPTARE PENTRU LIMBA ROMÂNĂ:
Fast Translate, Best Communication Media SRL
DTP: RAY
TIPĂRIRE ȘI LEGARE: NIKI EKDOTIKI S.A.
DIRECTOR DE PRODUCTIE TIPOGRAFIE: STELIOS KRITSOTAKIS

IMPORTATOR: Media Service Zawada S.R.L
Country Manager: Mariana Mihălțan
Marketing Manager: Adina Bojică
Redactor: Gabriela Muntean
Distribution Manager: Dan Iordache
ADRESA: str. Louis Pasteur nr. 38, et.1, ap.5, sector 5, București, România

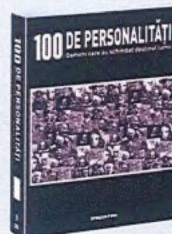
DISTRIBUITOR: Hiparion S.A.

© 2007 De AGOSTINI Hellas
© 2003 K.K. De AGOSTINI JAPAN

ISSN: 1791-0765

Fotografii: Uniphoto Press, Corbis Japan, American Photo, De Agostini Picture Library

Prețul numerelor
Prețul primului număr: 2,99 LEI/14,50 MDL
Prețul celui de-al doilea număr și al tuturor celorlalte numere: 5,99 LEI/29,99 MDL

Biblioraft
Nu ratați bibliorafturile speciale în care puteți colecționa seria 100 de personalități!. Bibliorafturile sunt disponibile la chioșcurile de ziare la prețul de 8,99 LEI/40 MDL. De Agostini va anunța datele de publicare a bibliorafturilor în seria de reviste.

Drepturile tuturor textelor se află sub copyright. Este interzisă reproducerea, stocarea, transmiterea sau utilizarea comercială a materialelor, sub orice formă, fără acordul scris al editorului.

Editorul își rezervă dreptul de a schimba ordinea publicării personalităților sau de a le înlocui cu altele.

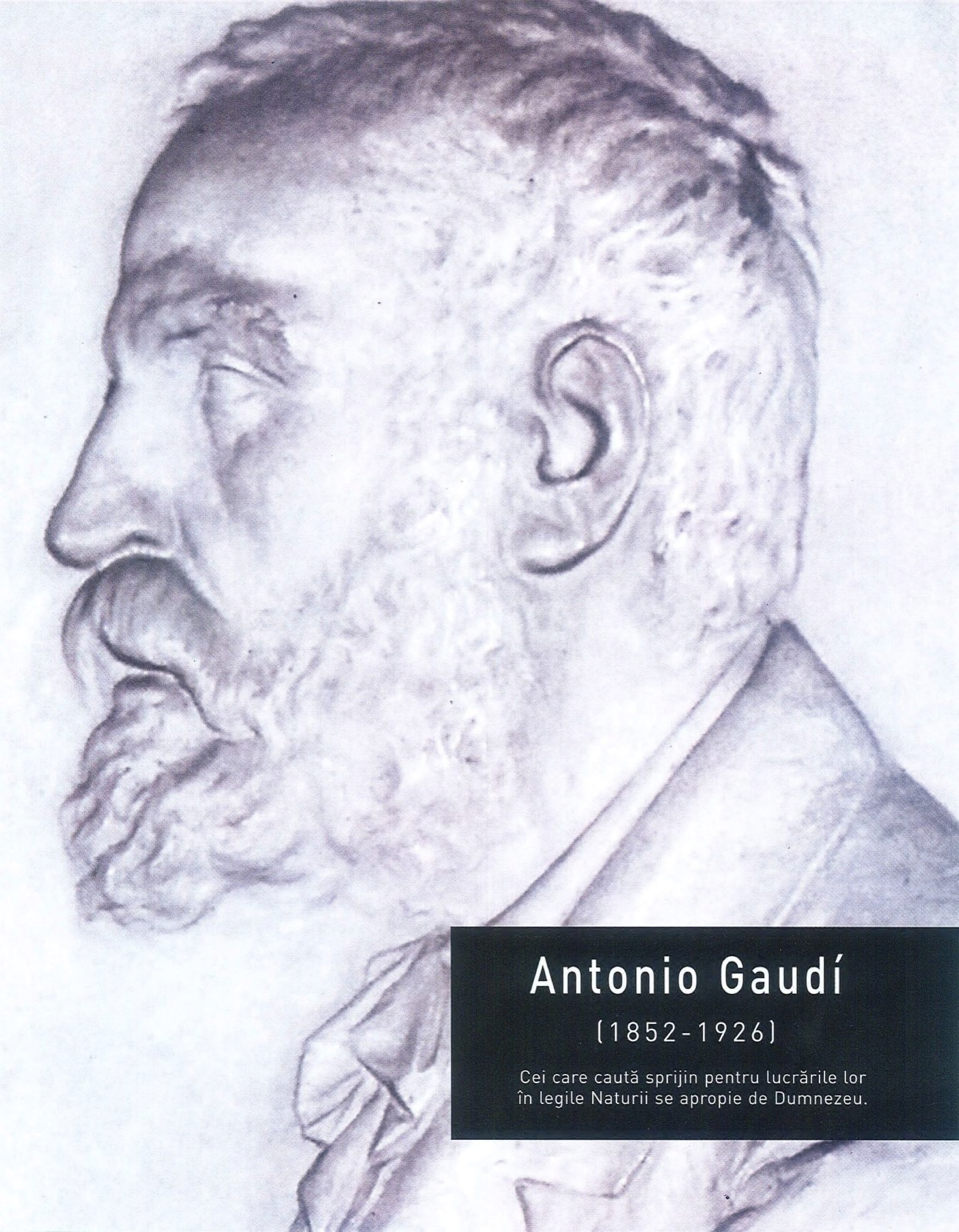
Pentru o mai bună deservire solicitați întotdeauna publicația de la același punct de vânzare și informați vânzătorul asupra intenției de a cumpăra și aparițiile următoare.

Pentru orice informație, lămurire sau comenzi de numere apărute anterior, sunați-ne la tel.

România: (021) 40 10 888
Moldova: (022) 21 07 98

ORAR DE SERVICIU Luni-Vineri, 10:00-18:00

Antonio Gaudí
(1852-1926)
Cei care caută sprijin pentru lucrările lor
în legile Naturii se apropie de Dumnezeu.

Antonio Gaudí

Ce viață a dus Gaudí?

PROLOG

LA SFÂRŞITUL SECOLULUI AL XIX-LEA, industria textilă a cunoscut o înflorire semnificativă, antrenând și prosperitatea economică; în acest context, se dezvoltă și arta, creând premisele fenomenului numit „Renașterea Catalană". Pe măsură ce oamenii deveneau tot mai atrași de ideea „unei identități catalane", apare pe scenă un arhitect. Debordând de talent, el va atrage atenția întregii lumi asupra sa.

Antonio Gaudí

De îndată ce va avea posibilitatea să își exprime viziunile artistice, o va face cu îndrăzneală și va crea o succesiune de lucrări de arhitectură izbitoare, organice, aproape vii. Capodopera sa fundamentală va fi catedrala concepută ca un lăcaș al lui Dumnezeu – Sagrada Familia.

Nu este de ajuns să se spună despre Gaudí că a fost un geniu; încrederea și dragostea de Dumnezeu i-au călăuzit pașii.

Așadar, ce viață a dus Gaudí?

TABEL CRONOLOGIC

1837	▯	Barcelona se unește cu Regatul Aragon Cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea Perioada de vârf a Renașterii Catalane
1852	▯	Se naște Gaudí
1863	▯	Gaudí intră la Colegio de los Padres Escolapios
1873	▯	Gaudí intră la Școala Tehnică Superioară de Arhitectura din Barcelona Propunerea de construcție a catedralei Sagrada Familia
1876	▯	Moartea mamei lui Gaudí, urmată la scurt timp, de moartea fratelui său
1878	▯	Gaudí absolvă Școala Tehnică Superioară de Arhitectură din Barcelona
1879	▯	Gaudí devine membru al Associació Catalanista d'Excursions Cientifiques
1882	▯	Încep lucrările la Sagrada Familia
1883	▯	Începe proiectarea casei Vicens Devine arhitect principal în proiectul Sagrada Familia
1884	▯	Concepe Finca Güell
1885	▯	Se desparte de iubirea vieții sale, Pepita Moreu
1886	▯	Concepe Palau Güell
1888	▯	Târgul Internațional din Barcelona Prima suspendare a lucrărilor de construcție a catedralei Sagrada Familia
1894	▯	Perioada de post
1898	▯	Concepe Casa Calvet Concepe cripta bisericii Colònia Güell
1900	▯	Încep construcțiile parcului Güell
1903	▯	Cea de-a doua perioadă de suspendare a lucrărilor de construcție a catedralei Sagrada Familia
1904	▯	Concepe Casa Batlló
1906	▯	Concepe Casa Milà Gaudí își mută domiciliul în șantierul de construcție al parcului Güell
1910	▯	Expoziție la Paris dedicată lui Gaudí
1912	▯	Cea de-a treia perioadă de suspendare a lucrărilor de construcție a catedralei Sagrada Familia
1914	▯	Începe să se dedice total proiectului de construcție a catedralei Sagrada Familia
1925	▯	Gaudí își mută reședința pe șantierul de construcție a catedralei Sagrada Familia
1926	▯	Gaudí moare după ce este lovit de un tramvai
1936	▯	Izbucnește Războiul Civil Spaniol
1960~	▯	Apariția Postmodernismului în arhitectură
1979-	▯	Renașterea mișcării de suveranitate a Cataluniei
1980~	▯	Începe susținerea Principiului Designului Universal
1992	▯	Se organizează în Barcelona Jocurile Olimpice
2002	▯	Evenimentul de aniversare a 150 de ani de la nașterea lui Gaudí

Mozaicul vieții artistului care a descoperit arhitectura organică

Catedrala Sagrada Familia care se înalță deasupra orașului Barcelona deține un rol binemeritat în istoria arhitecturii. Designul neconvențional și tradiția creștină au fost împletite într-un poem arhitectonic creat de un geniu. Construcția acestui edificiu nu ar fi fost posibilă, fără dezvoltarea mișcării de renaștere culturală din acea vreme în Catalunia. Să urmărim în continuare drumul lui Antonio Gaudí și visele care l-au călăuzit.

▲ Antonio Gaudí Cornet (fotografie din colecția muzeului Gaudí). Lui Gaudí nu îi plăcea să fie fotografiat și, de aceea, foarte puține fotografii ale acestuia au fost păstrate.

Mândria catalană

Rezistență împotriva Castiliei

DEȘI AU TRECUT PESTE 120 DE ANI de la începerea lucrărilor de construcție, catedrala Sagrada Familia („familia sfântă") este încă nefinalizată. Inițial, această clădire din Barcelona trebuia să fie o catedrală obișnuită; în 1883, un tânăr arhitect avea să preia proiectul, modificându-i fundamental planurile de construcție. Arhitectul inovator nu era nimeni altul decât genialul și, în același timp, retrasul Antonio Gaudí.

Care este rețeta unui astfel de geniu? Trebuie să fi avut un talent înnăscut, dar, în egală măsură, însăși regiunea Catalunia trebuie să fi avut influența ei, mai precis perioada de înflorire a renașterii culturale în care Gaudí a trăit.

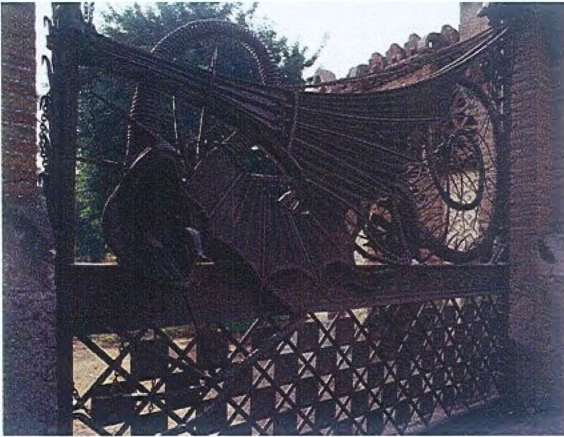
În sud, Peninsula Iberică se învecinează cu partea nordică a Africii, la est este mărginită de Marea Mediterană, iar la vest de Oceanul Atlantic. Spania a prosperat ca putere colonială în timpul Erei Explorărilor, iar poziția sa geografică i-a conferit șansa unei culturi europene unice. Regiunea Catalunia, situată în nord-estul Spaniei, la granița cu Franța, s-a dezvoltat ca națiune independentă, în special în Evul Mediu, cu posesiuni la fel de îndepărtate ca Atena și Napoli. Datorită istoriei sale, Catalunia are și în ziua de astăzi sentimente puternice de independență și suveranitate. Regiunea Catalunia a decăzut după unificarea Spaniei, însă la jumătatea secolului al VIII-lea, industria textilă a cunoscut un mare avânt economic, în timp ce la sfârșitul secolului, Revoluția Industrială a adus un suflu nou în Catalunia.

Localnicii din această regiune vorbesc limba catalană, o limbă diferită de cea spaniolă și nutresc sentimente de rivalitate față de locuitorii din regiunea Castilia.

În cea de-a doua jumătate a anilor 1870, regiunea catalană a înregistrat o puternică renaștere a artei și a literaturii datorită concentrării acesteia în jurul Barcelonei.

▼ În secolul al XIX-lea, Barcelona s-a dezvoltat ca mare centru al industriei textile. Majoritatea susținătorilor lui Gaudí erau membri prosperi ai burgheziei, îmbogățiți ca urmare a avântului înregistrat de industria textilă; printre aceștia se număra și principalul său comanditar, Eusebi Güell.

▲ „Poarta Dragonului" la Finca Güell. Fiul unor arămari, Gaudí era înzestrat cu un deosebit simț al suprafețelor. Această construcție, alături de alte lucrări tridimensionale din fier, este o dovadă incontestabilă de măiestrie artistică.

O branșă de arămari

Antonio Gaudí se naște în această perioadă de reînsuflețire culturală, la 25 iunie 1852, în centrul comercial Reus, situat la aproximativ 110 kilometri de Barcelona. Provine dintr-o familie compusă exclusiv din arămari, tatăl său fiind ultimul membru al unei astfel de bresle, iar mama sa, Antonia Cornet I Bertran, era și ea fiica unui fierar. Se mândrea cu acest lucru și, în ultimii ani ai vieții sale, spunea că a fi fierar necesită un anumit simț al suprafeței, iar familia în care s-a născut i-a insuflat un excelent simț spațial.

Gaudí-tatăl s-a căsătorit în anul 1843 și a avut cinci copii. Doi dintre aceștia au murit la scurt timp după naștere. Antonio, cel de-al treilea dintre băieți și cel mai mic dintre frați, a suferit din cauza sănătății precare. Încă din primii ani ai vieții, a contactat o infecție pulmonară, iar mai apoi, în perioada copilăriei, s-a îmbolnăvit de reumatism articular. Când boala se acutiza, Gaudí se deplasa cu mare dificultate, astfel încât era nevoit să meargă la școală pe un măgar.

O casă „ciudată"

Când a ajuns la vârsta școlară, Gaudí s-a înscris la școala primară din Reus, dar la scurt timp s-a mutat la o școală particulară ale cărei cursuri se țineau într-o mansardă. Demonstrase până atunci un acut simț al percepției, iar o întâmplare din acea perioadă a scos la iveală geniul arhitectural care avea să devină. Gaudí a realizat o dioramă a orașului Bethleem din vremea nașterii lui Iisus Hristos, iar una dintre case a fost ridiculizată de o colegă de-a sa; aceasta a descris-o ca fiind „o casă ciudată". Se spune că cincizeci de ani mai târziu, Gaudí s-a întâlnit întâmplător cu fosta lui colegă și i-a spus că tot ceea ce face e să construiască, în continuare, case „ciudate".

Gaudí nu lua note spectaculoase la școală. În plus, din cauza reumatismului articular, nu putea alerga sau participa la orele de sport alături de colegii săi.

Din culise

CATALANISMUL

În amurgul vieții sale, în timpul unei plimbări, Gaudí a fost oprit de poliție, aceștia crezând că au de-a face cu un vagabond. I-au adresat întrebări în limba castiliană, iar Gaudí a răspuns în catalană. Înfuriați, polițiștii i-au cerut să vorbească în castiliană, amenințându-l cu închisoarea. Când și-au dat seama că așa-zisul „vagabond" era chiar Gaudí, polițiștii au decis să treacă peste incident. Gaudí, însă, continua să vorbească în catalană, provocându-l pe ofițer să îl bage după gratii. În cele din urmă, Gaudí va petrece patru ore în închisoare, dar cărui motiv i se datorează înverșunarea sa de a vorbi în limba catalană?

Legenda spune că vechiul oraș Barcelona a fost fondat de eroul mitologic Hercule. Având acest oraș în centrul regiunii sale, Catalunia s-a unit cu Regatul Aragon pentru a forma Coroana Aragonului. Barcelona a cunoscut o dezvoltare înfloritoare, devenind cel mai mare port mediteranean dintre toate țările care formau Coroana. Limba catalană s-a format în secolul al XI-lea din latina vulgară; prosperitatea economică și politică a Cataluniei, înregistrată în Evul Mediu, a stimulat vârsta de aur a literaturii catalane. Cu toate acestea, după secolul al XVI-lea, hegemonia politică a fost transferată Regatului Castiliei, concentrat în jurul orașului Madrid, iar Catalunia a intrat într-o perioadă de declin. În Războiul Spaniol de Secesiune, la începutul secolului al XVIII-lea, regele Felipe al V-lea a promovat utilizarea limbii castiliene în administrația politică, financiară și juridică și a interzis folosirea limbii catalane. Reacția la această măsură s-a manifestat în fenomenul numit „Catalanism". Deși se afla într-o poziție de inferioritate din punct de vedere politic, succesul Revoluției Industriale și înflorirea industriei textile au condus la o puternică dezvoltare economică a regiunii. Catalanii începuseră să susțină faptul că sunt superiori din punct de vedere istoric și cultural. Acest lucru a reprezentat un imbold pentru mișcarea Renașterii Catalane al cărei scop era reînsuflețirea manifestărilor artistice și literare.

Gaudí a crescut în mijlocul acestor frământări și a fost influențat de stilul gotic catalan. Devenise un acerb susținător al Catalanismului. Spiritul vremii l-a determinat să contribuie la dezvoltarea artistică a Cataluniei. De aceea, realizările marilor artiști din această zonă, ca și cele ale lui Gaudí, se împletesc cu mândria și voința de neclintit ale poporului catalan.

Din acest motiv, Gaudí a devenit un băiat retras, care doar privea de departe la colegii săi puși pe giumbușlucuri. Cu toate acestea, poate și datorită moștenirii sale ereditare, avea, în schimb, mâini îndemânatice. Își găsea alinarea în timpul pe care îl petrecea, stăruind asupra unor lucruri pe lângă care majoritatea oamenilor trec indiferenți. Și-a dezvoltat intuiția și astfel a început să prindă contur stilul său de viață, căruia avea să i se dedice integral, atunci când era vorba despre lucruri care corespundeau dorințelor sale.

Barcelona, cel de-al doilea oraș ca mărime al Spaniei. Clădirile care datează din Evul Mediu din cartierul gotic, precum și creațiile lui Gaudí, sunt copleșitoare. Aici s-au născut și alți mari artiști, precum Dali și Miró.

Visele prind aripi

PE LÂNGĂ NOTELE SLABE, Gaudí absenta frecvent de la școală din cauza constituției firave și a bolii de care suferea. Astfel, a fost nevoit să repete primul an școlar. A reușit să încheie ciclul primar și să treacă la cel secundar; în 1863, s-a mutat la o școală nou-înființată, Colegio de los Padres Escolapios. Pe parcursul întregului an, notele sale au fost încă mai slabe decât cele anterioare. Nu se evidenția la școală și avea, în general, probleme de memorare; singura materie la care se descurca era geometria, pe care o va pune, mai târziu în practică în lucrările sale ca arhitect. Care este motivația principală pentru care Gaudí, fiu de muncitor, băiatul cu aversiune față de studiu, urma, totuși, cursurile unei școli? La acea vreme, prosperitatea Cataluniei, datorată muncii asidue a locuitorilor săi, a determinat și caracterul ambițios al acestora. Părinții lui Gaudí nu doreau ca fiul lor să moștenească doar meșteșugul obișnuit al familiei; intenționau să îi ofere acestuia orice oportunitate de care erau în stare. Nu se știe dacă și Gaudí era conștient de acest lucru, odată cu începerea celui de-al doilea an din ciclul secundar, întâlnirea cu Eduardo Toda și Jose Rivera, doi elevi dintr-o clasă superioară, avea să îi îndrepte cursul vieții spre drumul care îi era destinat.

Gaudí se înțelegea foarte bine cu acești doi colegi și petreceau foarte mult timp împreună. Toda și Rivera erau doi tineri scriitori, influențați de romantism; le plăcea să cutreiere în natură și să admire ruinele istorice. Pe când se plimba împreună cu cei doi, cercetând ruinele, Gaudí a început să împărtășească interesul prietenilor săi față de acestea. Cei trei au redactat de mână, plini de entuziasm, propria lor publicație; astfel, au realizat 12 apariții săptămânale. Toda și Rivera scriau articolele, în timp ce Gaudí, căruia nu îi plăcea să scrie, se ocupa de ilustrarea publicației. Se poate spune că, într-un fel, Gaudí simțise care îi este vocația și s-a lăsat mânat de aceasta.

Erau trei tineri determinați și adunau laolaltă trupe de teatru, împreună cu alți prieteni. Se spune chiar că au transformat poduri și magazii în teatre improvizate, unde apoi își puneau piesele în scenă. Și Gaudí a avut un rol în aceste activități, mai mult unul secundar, fiind însărcinat cu realizarea stâlpilor de susținere ai scenei și a decorurilor. Avea o fire introvertită și nu se prea pricepea să dialogheze cu oamenii. Însă, fără îndoială, îl satisfăcea pe deplin rolul său activ din spatele scenei care îi solicita deosebita dexteritate manuală. Trebuia să facă lucruri simple, de pildă, să picteze ziare vechi, utilizate în decorul scenei; acestea însă au reprezentat o premisă pentru primii pași ai lui Gaudí în universul arhitecturii.

Sub înrâurirea acestei relații de prietenie, performanțele școlare ale lui Gaudí au început, treptat, să se îmbunătățească. Pur și simplu, detesta să scrie compuneri, dar influența pozitivă a prietenilor săi l-a determinat să obțină note bune la poezie și retorică. Mai târziu, Gaudí, Toda și Rivera au plănuit să renoveze clădirea abandonată a Mânăstirii Poblet (Monasterio de Poblet). Gaudí se mutase deja în Barcelona la acea dată, dar se va întâlni din nou cu prietenii săi de fiecare dată când se întorcea în orașul său natal.

Au conturat muchia acoperișului mănăstirii pe o schiță bidimensională, desenată fără prea multă pricepere de Toda. Nu se cunosc detalii cu privire la acest plan, dar influența pe care acesta a avut-o asupra lui Gaudí a fost semnificativă: visul lui Gaudí de a deveni arhitect începea să se contureze.

▼ Barcelona anilor 1880. În perioada 1868-1874, Spania a traversat o continuă perioadă de instabilitate și de schimbări revoluționare. Evenimente importante ale vremii, precum adoptarea unei noi constituții, votul universal, libertatea accesului la educație, religie și presă au pus bazele democrației și au produs transformări majore în spiritul barcelonez.

Interiorul bibliotecii din cadrul Universității din Barcelona. Aceasta este cea mai importantă universitate din regiunea Catalunia și se poate mândri cu o istorie de peste cinci secole. Școala Tehnică Superioară de Arhitectură (Escola Tècnica Superior d'Arquitectura) din Barcelona, pe care a absolvit-o și Gaudí, a fost, inițial, fondată drept Cameră de Comerț și Industrie; ulterior, în 1874, a devenit parte a Universității din Barcelona, deschizându-și porțile pentru tinerii care aspirau să devină arhitecți.

Versiune diferită

PLANUL DE RENOVARE A MĂNĂSTIRII POBLET

Mănăstirea Poblet, reprezentativă pentru arhitectura catalană, se află la aproximativ 30 de kilometri la nord de Reus. Construcția a fost comandată în 1149 de Contele Barcelonei, Don Ramon Bereguer al IV-lea. Ulterior, în timpul războaielor napoleoniene și al guvernării spaniole, fundația a fost distrusă, iar apoi, în 1835, abandonată.

În perioada în care era student la Colegio de los Padres Escolapios, Gaudí, împreună cu cei doi prieteni ai săi, Eduardo Toda și Jose Rivera, vizita deseori mănăstirea abandonată. La vremea aceea, mănăstirea era în ruine, ca urmare a jafurilor din timpul războiului, iar cei tineri, îndemnați de firile lor pasionale și de încredere în forțele proprii, au elaborat un plan de restaurare a mănăstirii. Fiecare avea rolul său în acest proiect: Rivera trebuia să cerceteze istoria mănăstirii, Toda avea misiunea de a scrie o lucrare și de a găsi metode pentru a câștiga bani de pe urma restaurării, iar Gaudí trebuia să dirijeze procesul de restaurare propriu-zis. Plănuiseră nu doar să aducă mănăstirea în starea ei inițială, ci și să o transforme într-o comunitate ideală destinată artiștilor și muncitorilor care s-ar fi ocupat de agricultură și grădinărit pentru a-și asigura traiul. În cele din urmă, acest plan va rămâne doar pe hârtie, însă se pare că l-a impulsionat pe Gaudí să își urmeze visul, acela de a deveni arhitect, în adevăratul sens al cuvântului.

Ulterior, cei trei studenți din cadrul Colegio de los Padres Escolapios vor urma drumuri diferite în viață. Toda a devenit diplomat în Madrid, iar Rivera a studiat medicina în Granada și a devenit profesor. În timp ce se dedicau profesiilor pe care le-au ales, fără îndoială că gândul îi ducea, uneori, înapoi, la ruinele Mănăstirii Poblet. Mai târziu, Toda s-a retras din cariera de diplomat și s-a întors în orașul natal. A devenit președinte onorific al unei fundații care intenționa să restaureze mănăstirea. În cele din urmă, grație eforturilor întreprinse de această organizație, mănăstirea a fost restaurată.

La Barcelona

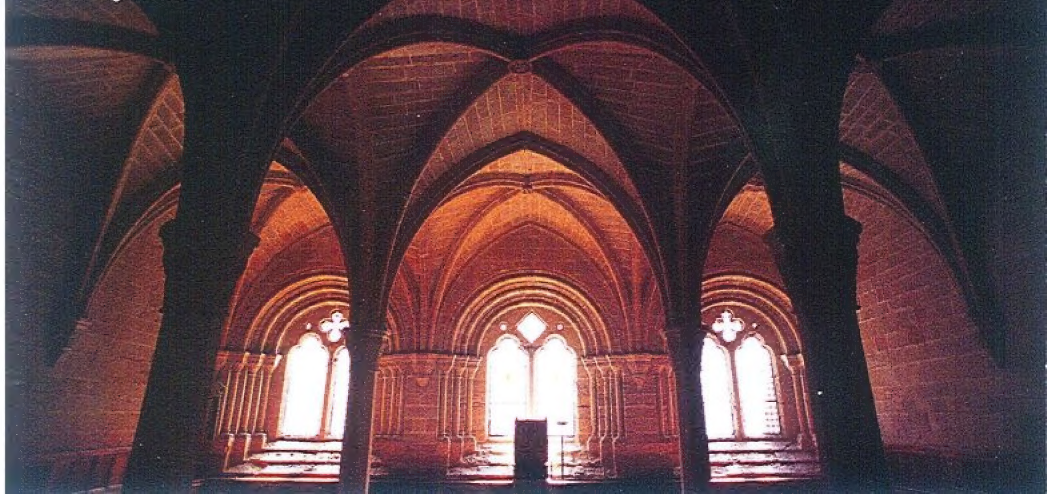
În perioada în care era student în anul al cincilea, Gaudí nu a reușit să promoveze la două materii și a fost nevoit să repete anul. Aceasta nu reprezenta o problemă financiară, iar Gaudí ar fi putut să frecventeze cursurile școlii încă un an, dar în luna septembrie a anului 1868, s-a mutat cu fratele său Francisco.

Spania trecea printr-o perioadă de instabilitate politică: revoluțiile și războaiele civile izbucneau frecvent. Orașele erau devastate și, pentru a le reconstrui, era nevoie de mulți arhitecți. Revoluția Industrială a stimulat această necesitate și s-a discutat posibilitatea înființării unei școli de arhitectură. Gaudí s-a mutat la Barcelona, la o săptămână după ce s-a emis solicitarea de construcție a unei noi școli. Află despre acest fapt și, în luna iunie a anului 1969, va reuși să promoveze în cadrul unei alte școli, Institutul Balmes din Barcelona, cursurile restante de la Colegio de los Padres Escolapios. În luna octombrie a aceluiași an, se înscrie în departamentul de științe al Universității din Barcelona. În mod cert, era o alegere menită să îl pregătească în vederea înscrierii la o școală de arhitectură. Dacă retrasul Gaudí nu ar fi făcut acest pas îndrăzneț, probabil că nu ar fi devenit niciodată un arhitect genial.

În acea vreme, notele lui Gaudí erau, se pare, îngrozitor de slabe, astfel încât nu a reușit să treacă la două dintre cele șase materii obligatorii. Trebuia să participe la multe examene suplimentare și a picat și testul pentru atestatul de proiectant. Încercarea sa de a continua școala de arhitectură părea a fi soldată eșecului. Cu toate acestea, hotărârea sa era de nezdruncinat. După încă un an pe muchie de cuțit, la data de 24 octombrie 1873, la vârsta de 21 de ani, este admis la Școala Tehnică Superioară de Arhitectură din Barcelona. Avea în continuare note slabe, dar treptat, se va remarca drept un geniu al arhitecturii.

Mânăstirea Santa Maria de Poblet a fost construită din ordinul contelui Barcelonei, Don Ramon Bereguer al IV-lea. Este prima dintre cele trei mânăstiri cisterciane din Catalunia și este vestită în lumea creștină pentru austeritatea ei. Acum face parte din patrimoniul UNESCO.

Interiorul Mănăstirii Poblet. Structura mănăstirii este simplă, dar impunătoare, o combinație eterogenă de stiluri, de la maur la pre-romanesc. Este fortificată cu ziduri a căror grosime atinge trei metri și, chiar și astăzi, călugării trăiesc aici după principii ascetice riguroase.

O strălucire de geniu

Un proiect buclucaș

GAUDÍ A FOST ADMIS LA ȘCOALA de arhitectură pe care și-a ales-o, dar, ca de obicei, era mai mereu absent de la ore, iar notele sale continuau să lase de dorit. Motivul era acela că, pur și simplu, avea prea multe pe cap; după ce a fost admis, pentru o perioadă de timp, trebuia să îndeplinească stagiul militar și, în plus, era ținut în loc de slujba cu jumătate de normă pe care și-o păstrase în cadrul unui birou de arhitectură. Gaudí locuia cu fratele său care dorea să ajungă medic; când Gaudí împlinise 24 de ani, fratele său s-a îmbolnăvit și a murit. Mama lui avea să moară două luni mai târziu. Toată familia sa se mutase deja la Barcelona, astfel incât tatăl lui Gaudi, care avea peste 60 de ani și rămăsese singur, a venit să locuiască împreună cu fiul său, care era obligat nu numai să își plătească studiile, ci și să își întrețină familia. Nu exista nicio cale prin care să se dedice, în exclusivitate, studiilor de arhitectură, de aceea, frecvența redusă la cursuri și notele proaste erau inevitabile.

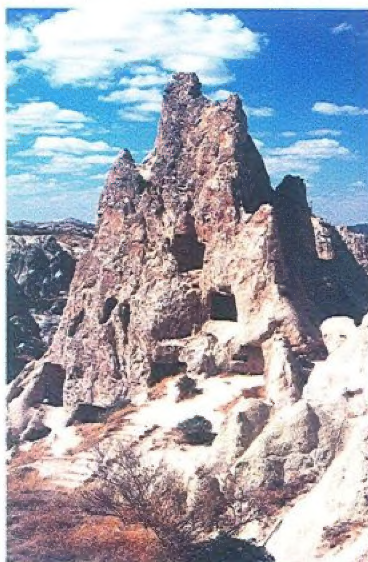
Reușise să își pună în valoare talentul și să se remarce în domeniul proiectării arhitectonice, dar firea sa rigidă și încăpățânată i-a creat numai necazuri și a atras furia profesorului său, cu ocazia unei teme pe care o primise, și anume, proiectul unui portal de cimitir. Gaudí a simțit nevoia să includă în proiectul portalului imaginea unui cimitir, așa că a început să deseneze o ceremonie funerară în note sumbre. Când i-a văzut desenul care nici măcar nu includea un portal, profesorul s-a înfuriat și i-a cerut lui Gaudí să nu mai continue în acest mod. Pierzându-și interesul pentru temă, Gaudí a părăsit clasa. A picat acel examen. Însă pe baza unor documente păstrate, putem deduce că a luat aceste examene mai târziu și că, pornind de la lucrările pe care le-a conceput ca temă, a fost proiectat un splendid portal.

Lucrurile nu au decurs mai ușor când a avut ca temă conceperea planurilor pentru un spital. Gaudí nu se prea simțea atras de proiect și, deși termenul-limită se apropia, nici măcar nu începuse să îl schițeze. În noaptea de dinaintea predării proiectului, în cele din urmă, l-a desenat în grabă. Instructorul cursului, profesorul Elias Rogent s-a arătat nemulțumit de lucrare, vizibil făcută la repezeală și astfel, Gaudi nu a promovat acel examen. Gaudí a rămas uimit de decizia profesorului său și a obiectat deschis asupra faptului că nu a fost apreciat pentru îndeplinirea atât de rapidă a unui proiect la care alți studenți au lucrat două luni. A avut șansa să dea un examen suplimentar mai târziu și a prezentat planurile pentru o senzațională fântână în Plaza Catalonia. Era o lucrare extraordinară, fiind lăudat îndeosebi de profesorul Francisco de Paula del Villar i Lozano; mai târziu, acesta avea să devină primul arhitect în cadrul proiectului Sagrada Familia. Chiar dacă notele lui Gaudí erau în continuare slabe, se pare că cei mai mulți dintre profesorii săi i-au recunoscut latura genială. Gaudí a obținut dreptul de a aplica pentru un titlu academic care era în mod normal rezervat studenților cu note mai mari. Cu toate acestea, Gaudí nu va obține acest titlu.

▲ O monedă gravată cu chipul lui Gaudí. Marele arhitect este încă idolatrizat drept un gigant al arhitecturii, după cum o demonstrează și emiterea, în anul 2002, a cinci monede comemorative, cu ocazia aniversării a 150 de ani de la nașterea sa.

▼ Faimoasele peșteri din Cappadocia. În vechime, activitatea vulcanică a muntelui Erciyes a dus la formarea de straturi de cenușă și lavă. În urma eroziunilor vântului și ale apei au rezultat formațiuni de rocă stranii. Începând din secolul al II-lea, zona era locuită de mulți creștini. Pentru a scăpa de opresiunea musulmanilor, ei s-au retras către peșteri și au construit acolo biserici.

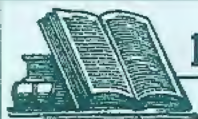
Plan pentru parcul Ciutadella

Gaudí a lucrat în numeroase birouri de arhitectură. Unul dintre acestea aparținea lui José Fontserè, originar din același oraș cu Gaudí. Fontserè participase și câștigase o competiție internațională pentru drepturile de refacere a parcului Ciutadella și începuse deja lucrările. Pentru proiectarea unui astfel de obiectiv, era nevoie de mai mulți asistenți; deși era încă student, Gaudí a fost însărcinat cu proiectarea fântânii, a portalului de fier și a gardului care urma să împrejmuiască parcul.

Oportunitatea de a lucra la proiectul unui parc care avea să fie realmente construit a fost o experiență benefică pentru Gaudí. Proiectul avea nevoie nu numai de planuri, ci și de un buget pentru construcție.

▼ Parcul Ciutadella, locul de desfășurare a Târgului Internațional din Barcelona din 1888. Este înregistrat în Patrimoniul Mondial al UNESCO. Gaudí a proiectat fântâna din centrul parcului și gardul de fier care îl împrejmuiește, acestea fiind primele sale lucrări apreciate.

Biblioteca de amintiri

MODELUL SUSPENDAT

Mişcarea Art Nouveau a luat naştere în Franţa şi a ajuns până în Spania, unde a devenit cunoscută sub numele de „Modernisme". Principala caracteristică a acestui curent este utilizarea liberă a liniilor curbe. Gaudí este artistul reprezentativ pentru această mişcare. Era mândru de simţul pe care îl avea asupra spaţiului şi suprafeţelor, dar în cele din urmă, acesta va evolua în simţul armoniei cu natura, pus în practică prin metoda sa neobişnuită, „modelul suspendat".

În 1890, Gaudí a început să lucreze la capela din Colònia Güell. Aceasta făcea parte din proiectul de planificare urbană, Colònia Güell, creaţie a contelui Eusebi de Güell. Gaudí a realizat un model, folosindu-se de nişte săculeţi umpluţi cu bile de plumb şi de arcuri. A atârnat bilele de plumb de tavan, folosind arcurile, şi uitându-se într-o oglindă aşezată dedesubtul modelului, Gaudí putea să îşi dea seama cum va arăta acesta în realitate. Această imagine va deveni schiţa brută a proiectului unei minunate arcade.

Gaudí credea că dacă gravitaţia a fost creată de Dumnezeu, atunci oamenii nu au nici un motiv să se teamă de ea. A descoperit că luând un model creat de forţa gravitaţională şi întorcându-l cu susul în jos, se obţine un model ce nu se mai opune gravitaţiei, dând astfel impresia unui frumos natural. A decis să experimenteze acest lucru. Apoi l-a utilizat timp de zece ani, iar conceptul a fost aplicat şi în proiectul catedralei Sagrada Familia. Prin intermediul „modelului suspendat", Gaudí a creat o perfectă sinteză a arhitecturii cu natura.

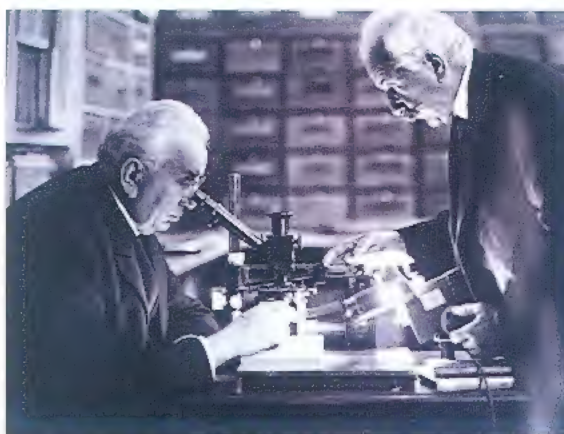
Când a conceput planurile pentru rezervorul de apă al parcului, Gaudí a prezentat și o evaluare bugetară exactă. Fontserè fusese îngrijorat de faptul că a încredințat planurile unui student fără experiență, dar neliniștile sale au fost, curând, spulberate.

Însă pentru a fi sigur, Fontserè i-a cerut prietenului său, profesorul Jose Guardiola, să verifice calculele contabile ale lui Gaudí. Guardiola era unul dintre profesorii lui Gaudí și, deși acesta din urmă nu se prezenta la cursuri prea des, Guardiola i-a recunoscut talentul, atât de evident în lucrări, l-a lăsat să dea examenul și i-a acordat credit pentru acel curs. În urma verificării sale, Guardiola a decis că referințele contabile ale lui Gaudí fuseseră calculate corect.

Pentru Gaudí, adevărata școală era munca. Aceasta este și perioada în care observă reacțiile celor din jurul său la inovația adusă de lucrările sale și tot acum începe să se simtă atras de procesul de creație. Părea să aibă acel gen de caracter care îi va permite să îndepărteze orice obstacole care îi stăteau în cale. Mergea la bibliotecă și studia creațiile arhitecților de dinaintea sa, urmărind să învețe din lucrările acestora.

La acea vreme, fusese dezvoltată arta fotografică, dar nu se descoperiseră încă tehnologiile necesare măririi sau micșorării imaginilor. Din această cauză, în biblioteci se găseau numai cărți cu planuri de mari dimensiuni. Bibliotecile dețineau și materiale despre clădiri istorice din lumea întreagă. De asemenea, tot aici puteau fi consultate și planurile unor clădiri obișnuite. Gaudí frecventa des biblioteca; era interesat, în special, de sălașele din zona peșterilor din regiunea Cappadocia, în Turcia. Într-o zi, în rafurile bibliotecii a fost introdusă o colecție de fotografii. Gaudí a luat-o și a rămas captivat de aceste imagini ale unor clădiri „reale", atât de diferite de simplele schițe!

În ciuda faptului că era foarte ocupat cu slujba și cu lucrările pentru școală, Gaudí a reușit, în cele din urmă, să își încheie studiile. Trecuse rar pe la cursuri și încălcase o serie de reguli, dar în semn de recunoaștere a realizării sale de la acea vreme, fântâna arteziană din parcul Ciutadella, i s-a permis să absolve în 1878. Cu această ocazie, se pare că directorul școlii ar fi afirmat: „Cine poate ști dacă această diplomă se acordă unui geniu sau unui nebun?".

◂ Dispozitivul pentru realizarea de fotografii a fost utilizat pentru prima dată în lumea arabă, în secolul al X-lea și al XI-lea. El a fost dezvoltat ca un instrument auxiliar pentru prelucrarea imaginilor. La mijlocul secolului al XIX-lea, fotografia a fost recunoscută ca fiind o formă de artă. În special, frații Lumière sunt cei care au contribuit la dezvoltarea tehnologiei fotografice. Ei au inventat filmul fotografic color, atât de obișnuit în zilele noastre.

▾ Arcada creată pentru Târgul Internațional din Barcelona din 1888. Este un portal executat în stilul Modernisme, la intrarea de nord în parcul Ciutadella. La acea vreme, acesta fusese un simbol al Târgului Internațional, dar, în prezent, este recunoscut ca Arcul de Triumf al Barcelonei.

Forța talentului

Se naşte un arhitect

LA DATA DE 15 MARTIE 1878, pe când avea 24 de ani, Gaudí a absolvit cursurile școlii de arhitectură și a primit atestatul de arhitect. În general, arhitecții aveau o poziție înaltă în societate la acea vreme, aceasta fiind o profesie care aducea un venit substanțial. În acea perioadă, populația Barcelonei era de aproximativ 250.000 de locuitori; orașul avea însă numai trei absolvenți ai Școlii Tehnice Superioare de Arhitectură, în primul an de la înființare și alți nouă, din următorii ani. În acel an școala de arhitectură dăduse patru proaspeți absolvenți, inclusiv Gaudí. Cu toate acestea, nu se putea spune că de îndată ce deveneai arhitect, lucrările ar fi venit regulat și ai fi putut pune bazele unui trai sigur. Iar Gaudí, fiu de muncitor, nu avea rude sau cunoștințe bogate și, de fapt, niciun fel de legături. Pentru a-și asigura viitorul ca arhitect, Gaudí trebuia să se promoveze și să fie încrezător în forțele sale proprii. Astfel, a renunțat la firea sa introvertită și a început să devină mai sigur pe sine. Chiar și așa, imediat după absolvire va fi nevoit să continue să lucreze ca asistent, așa cum făcuse în vremea studenției.

Lucrările la parcul Ciutadella vor continua până în 1880. În această perioadă, și alte persoane i-au încredințat lui Gaudí mai multe mici proiecte; dar nu erau proiectele care să îi satisfacă avântul creator și nici nu erau îndeajuns de multe pentru a-i permite să se întrețină.

Câțiva oameni au recunoscut talentul lui Gaudí și îl vedeau ca pe un posibil rival. Printre ei se număra și Domenech i Montaner, profesor în cadrul Școlii Tehnice Superioare de Arhitectură. Ulterior, Montaner va deveni legiuitor național, o figură-cheie în mișcarea catalană. Se spune că el a obiectat împotriva permisiunii de a absolvi școala, acordate lui Gaudí. Talentul lui Gaudí i-a alarmat pe unii dintre cei care se aflau în jurul său.

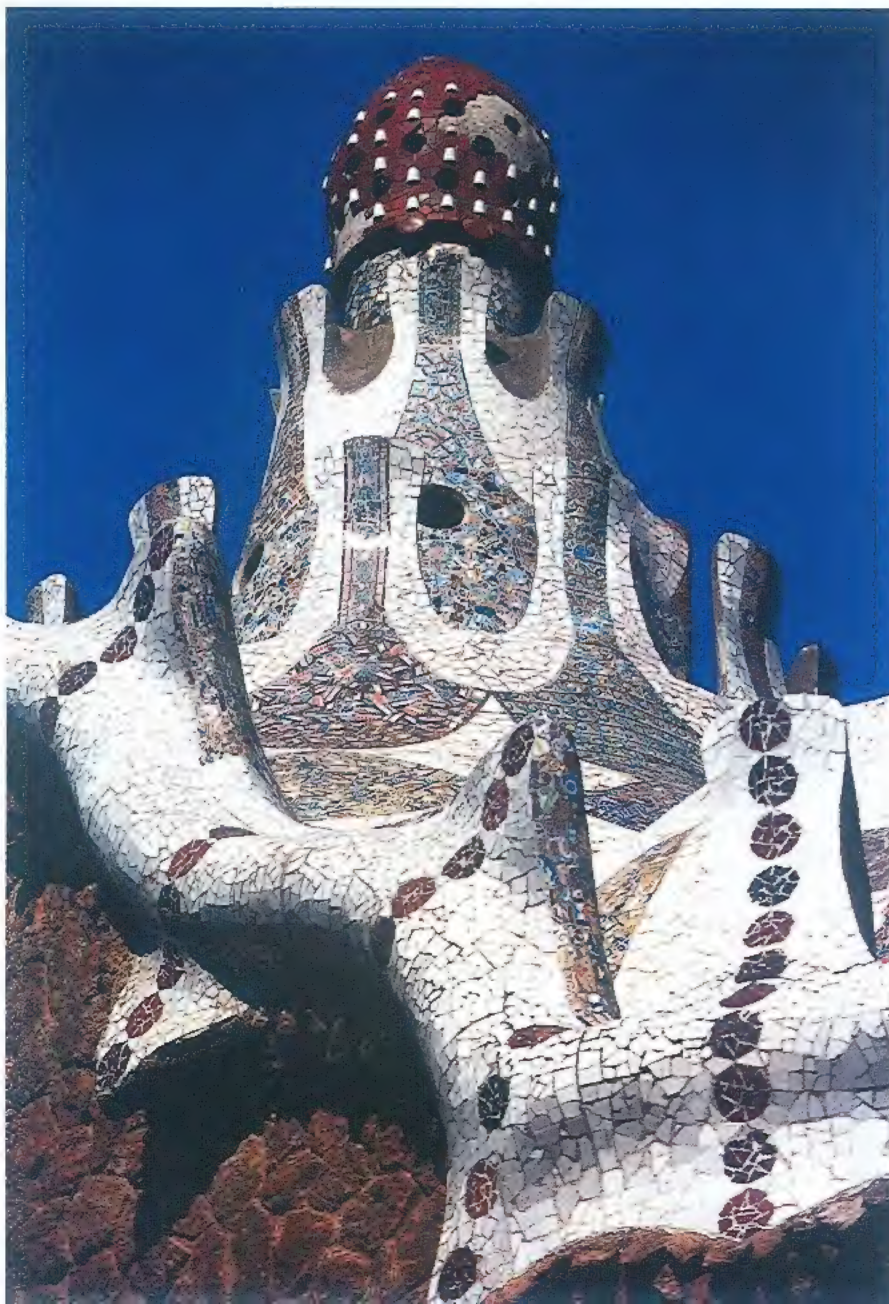
▲ După ce a absolvit colegiul de arhitectură, în 1878, tânărul Gaudí a continuat să transforme Barcelona.

Prima întâlnire cu Güell

Gaudí a continuat să lucreze la Fontserè ca asistent, însă când l-a întâlnit pe Comella, patronul unui magazin de mănuși din piele, acesta i-a cerut să îi conceapă un design pentru vitrina care îi punea în valoare produsele la Târgul Internațional din Barcelona anului 1878. Dacă vitrina cu produsele lui Comella ar fi fost una obișnuită, oamenii ar fi trecut, pur și simplu.

Comella a cerut un design neconvențional, iar Gaudí s-a ridicat la înălțimea așteptărilor clientului său. Vitrina avea dimensiuni mici, comparativ cu cele ale marilor producători, dar, cu toate acestea, se pare că ea s-a bucurat de cea mai mare atenție la eveniment.

Despre acest lucru s-a scris în ziarul spaniol de mare circulație al vremii, într-un articol entuziast. Un alt om care era neprecupețit în a lăuda lucrările lui Gaudí a fost Eusebi de Güell, o figură pregnantă în industria textilă, cel mai important comanditar al lui Gaudí. Din prima clipă, a rămas impresionat de proiectele lui Gaudí și i-a îndemnat pe toți apropiații săi să le vadă. Așa a apărut dorința lui Güell de a ști mai multe despre arhitect. Avea 32 de ani când l-a vizitat pe Gaudí care avea, la acea dată, 24 de ani.

◄ Turn de pe acoperișul palatului Güell, construit din diverse materiale, inclusiv plăci ceramice. Este prima lucrare majoră pe care Gaudí a creat-o pentru comanditarul său, Eusebi de Güell.

◂ Interiorul de la Finca Güell. La subsol s-a construit un grajd. La etajul întâi se află calea de acces cu capetele coloanelor în formă de ciupercă. La mezanin se află o cameră de studiu, iar la etajul al doilea o cameră de recepție; următorul etaj este rezervat unui dormitor, iar la cel de-al patrulea etaj se află un mic altar creștin și camerele servitorilor. Aceasta este o lucrare în stil neogotic.

▴ Fantastica „El Capricho" („Capriciul"), o lucrare efectuată la cererea lui Diaz de Quijano. Este lucrare de tinerețe a lui Gaudí, influențată de stilul neo-mudejar.

În acea perioadă, Gaudí nu mai era tânărul introvertit de odinioară. Prietenii săi îl considerau un gurmand nemaipomenit, un amator de distracții care frecventa saloanele de artă și avea tendințe ateiste. Gaudí fusese un student tipic care flămânzise în perioada în care frecventa școala de arhitectură, dar acum se îmbrăca după ultimele tendințe în modă și consuma cele mai rafinate vinuri la masă. Nu câștiga un venit exorbitant, dar deoarece era arhitect calificat, se putea amesteca printre cei din înalta societate, cu mare ușurință. A adoptat acest stil de viață la scurt timp după debutul său ca arhitect și va continua astfel, chiar și după ce va fi ales arhitect al proiectului Sagrada Familia.

Deși Gaudí părea fericit celor din jur, moartea surorii sale Rosa, l-a marcat și întristat. Avea apoi să aibă grijă de fata acesteia până la moartea sa.

Omul-cheie

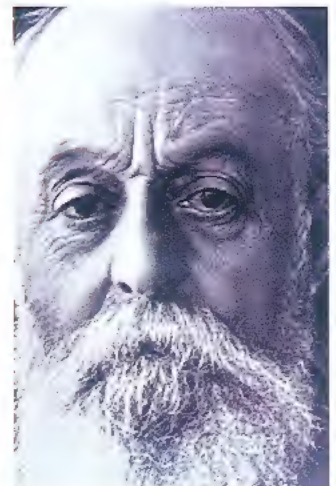
EUSEBI DE GÜELL

Eusebi de Güell s-a născut la Barcelona, în 1846. Tatăl său, Juan, a pornit în industria textilă de la anonimat și a ajuns o personalitate de vârf în domeniu, fiind unul dintre noii burghezi ai Cataluniei. Güell iubea arta, mai presus de orice, și era el însuși un pictor talentat, lucrările sale fiind publicate în revistele vremii. Această pasiune față de artă se manifesta în diferite feluri, ajungând până la a deveni comanditarul unui poet, angajându-l ca secretar.

La 26 de ani, Güell a moștenit compania tatălui său și a devenit responsabil cu managementul afacerilor deținute de familia soției sale. A jucat un rol important în bănci și companii miniere și a înființat, în 1901, propria sa companie, specializată în ciment. În 1910, a fost ridicat la gradul de Conte. Drumul lui Güell se intersectează cu cel al lui Gaudí pentru prima oară la Târgul Internațional din Barcelona în 1878. Güell a fost fermecat de vitrina producătorului de mănuși din piele și a dorit să afle cine a conceput-o. Designerul respectiv s-a dovedit a fi Gaudí. Ulterior, i-a cerut lui Gaudí să conceapă designul mobilei și al mărcii firmei sale. Cu toate acestea, Gaudí nu a arătat prea mult entuziasm în realizarea acestora și chiar dacă a reușit să le finalizeze, Güell nu îl va mai solicita pentru nicio lucrare. Cei doi vor reuși să se înțeleagă bine odată cu începerea proiectului Finca Güell, în 1884. Gaudí a fost aclamat pentru Poarta Dragonului, construită ca parte a proiectului. Lucrarea lui Gaudí a transformat locul în care Güell voia să se retragă la sfârșitul săptămânii într-un triumf al arhitecturii. După această realizare, cei doi au început să se bazeze unul pe celălalt din ce în ce mai mult, iar Gaudí a proiectat palatul Güell în Barcelona. Din acel moment și până la ultimul proiect pentru comanditarul său, Parcul Güell, aproape toate lucrările lui Gaudí au fost posibile datorită acestei relații.

Güell spunea că și-a dorit ca parcul care îi poarte numele să înfrumusețeze Barcelona. Era o persoană cu spirit civic care voia să utilizeze resursele pe care le acumulase pentru a-i permite lui Gaudí să realizeze lucrări de care să beneficieze toată lumea. Cu trei ani înainte de a muri, Güell a afirmat că a cheltuit toți banii necesari finalizării lucrărilor și că era vorba de o sumă enormă, dar ce alternativă ar fi avut?

▾ Eusebi de Güell. Parcul Güell era concepția acestuia, un proiect de design urban. Güell a dorit să îl vândă ca zonă rezidențială, cu o biserică, piață, alei de promenadă, dar a rămas neterminat din cauza morții lui Güell. Astăzi este un loc de relaxare și promenadă pentru locuitorii din Barcelona.

Către înalta societate

Rețeaua de legături se extinde

CHIAR DACĂ AVEA UN TALENT DEOSEBIT, Gaudí nu ar fi primit nicio lucrare dacă abilitățile sale nu ar fi fost recunoscute. Pentru a se face cunoscut, Gaudí a ales „Associació Catalanista d'Excursions Cientifiques". Aceasta reunea membri din diferite sfere de activitate, de la personalități culturale la oameni de afaceri prosperi și se bucura de o influență deosebită în conturarea opiniei publice.

Această asociație a întreprins o serie de cercetări cu privire la Catalunia privind istoria, natura, obiceiurile și tradițiile regiunii. A fost înființată în 1876. La 29 aprilie 1879, Gaudí se înscrie în asociație, iar numele său nu va fi șters niciodată din registrul de membri al acesteia. În ciuda faptului că nu îi plăcea să apară în fața mulțimilor, Gaudí a fost unul dintre directorii acestei asociații. Deși nu îi plăcea să scrie, tezele sale au fost publicate în reviste. Gaudí începuse să meargă în scurte vacanțe. Nu se limita la a călători în Catalunia, ci se perinda prin întreaga regiune mediteraneană; scopul acestor călătorii era acela de a cerceta clădirile și ruinele. Se îmbrăca șic atunci când se întâlnea cu artiștii, tehnicienii, preoții sau politicienii.

Începând din 1880, Gaudí a devenit asistentul lui Martorell. Acesta era un arhitect notabil, cu o generație mai mare decât Gaudí, catolic devotat care lucra deseori pentru biserică. Cei doi au lucrat împreună la construcția unei catedrale, însă Martorell este cel care se va bucura de apreciere pentru aceasta, fiind considerată lucrarea sa reprezentativă.

Gaudí era foarte activ în această perioadă și a elaborate planurile fațadei Marii Catedrale din Barcelona. Începând din 1881, Gaudí a lucrat pentru o uniune sindicalistă din Mataró și, astfel, a luat contact pentru prima dată cu ideile socialiste. Tot aici își va întâlni una dintre iubiri, pe Pepita Moreu, o profesoară afiliată uniunii sindicaliste. Cu toate acestea, era dificil pentru el să dea curs acestei aventuri deoarece era foarte ocupat cu activitățile sale cu Martorell și cu alții.

Dragoste pierdută, singurătate eternă

Gaudí nu s-a căsătorit niciodată.

Cu toate acestea, nu se poate spune că nu era interesat de femei sau că ar fi dus o viață de celibatar. Se cunosc trei povești de dragoste ale lui Gaudí.

Pepita Moreu este protagonista uneia dintre cele mai mari iubiri a lui Gaudí. Ea fusese repartizată în școala înființată de uniunea sindicală din

▼ Biserica subterană din Colonia Güell despre care se spune că ar fi prototipul catedralei Sagrada Familia. Inițial, aceasta trebuia să aibă turnuri imense, dar din cauza lipsei fondurilor, ea a rămas neterminată, cu doar o porțiune subterană finalizată. Chiar și la un secol de la construcția sa, această formă organică, aproape vie este considerată capodopera lui Gaudí.

Mataró pentru care Gaudí lucra. Gaudí era deseori invitat la ea acasă duminica la prânz. Pepita locuia cu mama, fratele și sora ei. Poate pentru că era foarte emoționat, se spune că odată Gaudí și-a prins șervetul foarte strâns la gât și era atât de încurcat încât a luat capacul ulciorului pentru apă și s-a jucat cu el, în timp ce stătea la masă cu Pepita și familia ei.

Dragostea lui Gaudí va dura încă patru ani, chiar și după ce Pepita nu va mai lucra pentru uniunea sindicală, dar, din timiditate, nu i-a împărtșit-o niciodată acesteia. Când s-a hotărât într-un final să îi ceară mâna, Pepita era deja logodită cu un alt bărbat. De atunci, Gaudí nu s-a mai întâlnit niciodată cu Pepita.

În același an, Gaudí, în vârstă de 33 de ani, s-a îndrăgostit de o femeie foarte religioasă. Din păcate, aceasta s-a retras la o mănăstire. Gaudí pierdea încă o dată șansa unei iubiri.

Despre ultima sa iubire a scris prietenul său, poetul Juan Malagar, într-o publicație din 1904.

În timp ce se afla la prietenul său, Gaudí întâlnește o femeie din străinătate. Intră în vorbă cu ea și începe să o placă; aceasta era, însă, căsătorită. În cele din urmă, ea se hotărăște să se întoarcă acasă. Gaudí a rămas împietrit la aflarea veștii și nici măcar nu a mai condus-o la plecare. Se pare însă că a continuat să o iubească încă patru ani (în perioada 1889-1893).

Se pare că ea era de naționalitate germană sau franceză, iar Gaudí a fost să o vadă pe furiș, la 3 ani după despărțire. Nu și-a putut lua inima în dinți să o întâlnească direct, așa că a privit-o de la distanță pentru câteva clipe pe când era deja în tren și părăsea țara.

Nu se știe în ce mod au influențat aceste trei iubiri pierdute viziunile romantice ale lui Gaudí. Oricum, nu a mai avut alte relații de dragoste și a murit fără să fi fost căsătorit.

▲ Casa Batlló a cărei reconstrucție i-a fost încredințată lui Gaudí. Are o temă nautică. Atunci când razele soarelui alunecă pe sticla colorată și plăcile curbe, casa strălucește fantasmagoric.

CLIPE PERSONALE

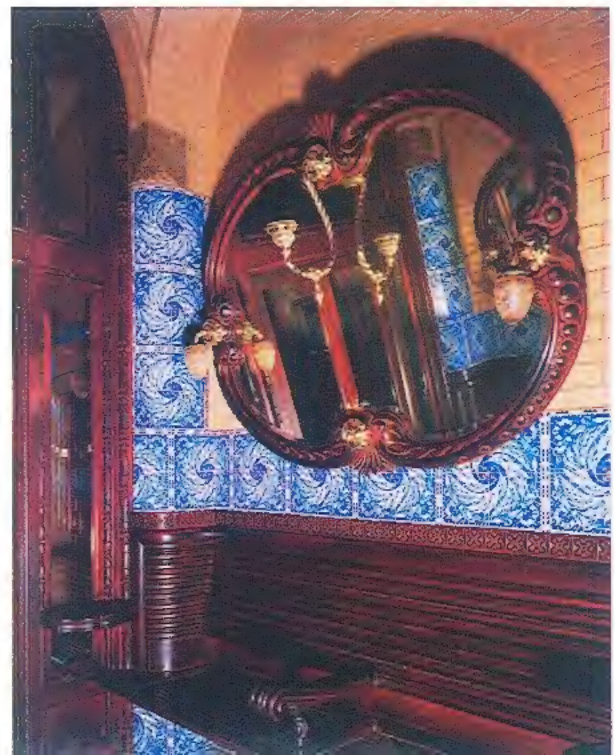
UN REGIM DE VIAȚĂ SĂNĂTOS

După ce absolvise cursurile școlii de arhitectură, Gaudí începuse să se îmbrace la modă și să petreacă mult timp în cafenele, fiind mare amator de vinuri, conversație și voie bună. În ultimii ani ai vieții sale însă punea preț pe simplitate și cumpătare, fiind atât de hotărât încât stilul său de viață va deveni aproape ascet.

Astfel, și-a impus o dietă strictă. La prânz mânca legume și un pahar cu lapte, uneori și câteva fructe. Spunea „mănânc ca să trăiesc, nu trăiesc ca să mănânc"; avea mereu în buzunar câteva migdale pentru momentele în care foamea l-ar fi încolțit. A renunțat la fumat și la alcool și mergea cel puțin zece kilometri zilnic. Era, de asemenea, modest și în alegerea hainelor, astfel încât purta îmbrăcăminte de la un magazin cu produse de mâna a doua. În loc de șosete, își punea fibre uscate de dovleac; mai utiliza aceste fibre rigide pentru a umple pernele. Gaudí spunea că a ales acest stil de viață pentru a fi sănătos. Acesta nu era însă decât un pretext; un prieten de-al său afirma că, de fapt, voia să experimenteze regulile stricte de viață ale unui ascet.

Este îndoielnic faptul că Gaudí, care suferea de reumatism articular, ar fi putut să-și prelungească viață prin intermediul acestui regim. Boala i-a slăbit coapsele și gambele și se pare că aceasta a fost, de fapt, și cauza accidentului în urma căruia și-a pierdut viața, fiind lovit de un tramvai.

▼ Casa Calvet. Gaudí a conceput această casă pentru prietenului lui Güell, Calvet. Fațada barocă nu corespundea standardelor lui Gaudí. Casa a fost premiată în 1900 de municipalitatea barceloneză; în interiorul acesteia se află mobilier, oglinzi și alte elemente surprinzătoare.

Sagrada Familia

▲ Gaudí (centru) explică planurile catedralei Sagrada Familia cardinalului Ragonesi, nunțiului apostolic în Spania (centru dreapta) și episcopului Barcelonei (al treilea din dreapta), în timpul vizitei acestora pe șantierul de construcții.

Naşterea unei capodopere

DE FIECARE DATĂ CÂND ESTE MENȚIONAT NUMELE lui Gaudí, majoritatea oamenilor se gândesc, probabil, la Sagrada Familia. Inițiativa proiectului îi aparține librarului Jose Maria Bocabella care înființase în 1866 o asociație pusă sub protecția Sfântului Iosif („Asociación Espiritual de Devotos de San José").

Numărul membrilor acestei asociații a crescut rapid la 30.000 în 1869 și a ajuns la 600.000 în 1878, anul în care Bocabella a propus construcția catedralei Sagrada Familia. Deși organizația avea numeroși membri, mulți dintre aceștia erau săraci și, din acest motiv, fondurile nu s-au putut strânge atât de rapid, pe cât planificaseră. În consecință, lucrările de construcție vor începe abia pe 19 martie 1882.

Primul arhitect implicat în proiect a fost Francisco de Paula del Villar, profesor în cadrul Școlii Tehnice Superioare de Arhitectură. Era extrem de generos când venea vorba de aprecierea planurilor tânărului student Gaudí pe care le concepuse pentru fântâna din Plaza Catalonia. Del Villar știa că proiectul catedralei avea de suferit de pe urma lipsei fondurilor, așa că și-a oferit gratuit serviciile de arhitect.

La acea vreme, Gaudí experimenta stilul Mudejar. Acest stil se născuse în sânul unei școli de estetică creștină care a fost influențată de arta musulmană din secolele al XII-lea și al XVI-lea. Gaudí va utiliza cu succes acest stil în conceperea reședinței unui producător de țigle.

Într-o zi, în anul 1883, Bocabella și del Villar nu s-au înțeles cu privire la materialele care urmau să fie utilizate în proiect. În urma acestui dezacord, del Villar demisionează. Bocabella era pus în fața unei situații dificile, astfel încât îi va solicita ajutorul prietenului său, Juan Martorell Montells. Acesta refuză proiectul, însă îl recomandă pe arhitectul care i-a fost asistent timp de trei ani: Antonio Gaudí.

Pentru Gaudí, acum visele încep să devină realitate. Deoarece urma să fie angajat ca arhitect profesionist și nu ca voluntar, eforturile sale vor fi răsplătite. La data de 3 noiembrie 1883, Gaudí devenise cel de-al doilea arhitect al proiectului Sagrada Familia. Pe lângă faptul că primea un salariu fix, Gaudí se bucura și de o situație socială superioară datorată implicării în acest proiect, iar lucrările se derulau așa cum nu se mai întâmplase până atunci. Gaudí avea 31 de ani.

Conform planurilor lui del Villar, Sagrada Familia a fost concepută pe baza unei structuri neogotice obișnuite. Din momentul în care Gaudí a început să se ocupe de acesta, proiectul trece printr-o metamorfoză uriașă. Pe atunci, Gaudí nici

Perioadele de construcție a principalelor lucrări ale lui Gaudí	
1878-1879	felinarele din piatră și bronz din Piața Reial
1883-	clădirea uniunii sindicale din Mataró Sagrada Familia
1883-1885	Casa Vicens El Capricho
1884-1887	Finca Güell
1886-1890	Palatul Güell
1887-1893	Palatul Episcopal din Astroga (neterminat)
1888-1890	Colegul de Santa Teresa
1898-1900	Casa Calvet
1898-1914	Capela Colonia Güell (neterminat)
1900-1905	Turnul Bellesguard
1900-1914	Parcul Güell
1904-1906	Casa Batlló
1906-1910	Casa Milà
1908	Hotelul din New York (neconstruit) Școala de la Sagrada Familia

CĂLĂTORII ÎN TIMP

CRONOLOGIA PRINCIPALELOR OPERE ARHITECTONICE

▲ Hornurile de pe acoperișul casei Milà (construită în perioada 1905-1910). Formele acestora prefigurează siluetele unor războinici cu coifuri. Lipsa balustradelor de-a lungul acoperișului tulbură privitorul, creând o senzație de neliniște.

Gaudí a încercat dintotdeauna, în cariera sa de arhitect, să se perfecționeze. A explorat posibilitățile de construcție pe care le puteau oferi cărămizile și plăcile ceramice tradiționale, pe care le-a pus în aplicare în lucrările sale timpurii, influențate de stilul Mudejar, precum „Casa Vicens", „Finca Güell" și „El Capricho"; a combinat și aplicat tot ceea ce a învățat din experiența acestor proiecte, în palatul Güell („Palau Güell"). Pentru prima dată a utilizat arcele parabolice, mai întâi experimental, în structuri neînsemnate, dar apoi și la intrarea principală a palatului Güell; arcele parabolice vor deveni elemente distinctive ale creațiilor sale.

Gaudí a devenit arhitectul proiectului Sagrada Familia pe când era tânăr. Proiectul a fost afectat de întârzieri ale lucrărilor, cauzate de fondurile insuficiente, lucru care l-a determinat să lucreze și la alte proiecte, în timp ce principalul său proiect era blocat. Cu toate acestea, proiectele colaterale l-au ajutat să acumuleze o experiență pe care, apoi, o va aplica la Sagrada Familia. Utiliza arcuri și greutăți pentru a descoperi structura ideală pentru capela „Colonia Güell", iar apoi folosea rezultatele eforturilor sale în proiectarea interiorului catedralei Sagrada Familia.

Proiectele rezidențiale „Casa Calvet", „Casa Batlló" și „Casa Milà", sunt considerate lucrări reprezentative ale lui Gaudí, însă designul lor este atât de complex, încât cu greu pot fi privite ca fiind opera unui singur arhitect. „Casa Calvet" va primi premiul pentru arhitectură, acordat anual de municipalitatea barceloneză. Aceasta este o lucrare executată în stil tradițional baroc spaniol, dar Gaudí nu se va culca pe laurii gloriei, dovadă fiind încercarea lui de „a dinamita" stilul baroc, reinventându-l în Casa Batlló. Atunci când trebuia să realizeze noi forme pentru structuri, Gaudí nu cunoștea limite, ajungând până la a crea un stil complet nou în lucrarea sa, Casa Milà.

Toate tehnicile sale puse în aplicare în cadrul acestor experiențe de lucru vor fi îmbinate într-o manieră vizionară în Sagrada Familia, iar ideile sale vor dăinui chiar și după moartea sa.

▸ Secțiunea subterană Sagrada Familia în timpul construcției, la vremea la care Gaudí a preluat proiectul. Pilaștrii fuseseră deja finalizați, dar Gaudí nu era mulțumit de modul în care lumina intra în clădire, așa că a hotărât să îi înalțe.

nu bănuia că Sagrada Familia va ajunge să fie considerată una dintre cele mai de seamă minuni arhitectonice ale lumii.

Mai mult decât energic

Gaudí a fost avansat de la poziția de simplu asistent, iar acum era însărcinat cu proiecte de mare anvergură.

De asemenea, primea și un venit stabil și, astfel, ar fi putut duce o viață fără griji. În plus, șansa oferită de proiectul Sagrada Familia a făcut ca mulți oameni să-l solicite ca să lucreze pentru ei. În această perioadă, Gaudí s-a dedicat, în totalitate, muncii sale.

Deși îi fusese încredințată o lucrare majoră, avea o experiență limitată ca arhitect și nu se cunoștea măsura în care va avea capacitatea să deruleze acest proiect. Gaudí își testase deja abilitățile în timp și avea deplină încredere în acestea, iar în 1884, proiectase o vilă pe terenurile domeniului lui Güell. Este vorba despre clădirea care avea să devină recunoscută sub numele de „Finca Güell". Fără îndoială, Gaudí s-a străduit ca lucrarea să nu dea greș. A propus 25 de idei pentru proiectul fațadei acestei vile și a refăcut planurile finale de aproape 30 de ori. În cele din urmă, oscila între o intrare tradițională și una parabolică, neconvențională, așa încât l-a lăsat pe Güell să aleagă. Poate pentru că știa câte ceva despre caracterul lui Gaudí, Güell a ales intrarea parabolică spre care era limpede că marele arhitect înclina spre aceasta și se pare că i-a dat acestuia libertate totală în procesul de concepție.

Cheltuielile lucrării au fost imense, dar „Finca Güell" a fost finalizată în anul 1887. Despre ea s-a scris pe larg în publicațiile vremii, primind o serie de critici pozitive, atât în țară, cât și peste hotare. Simultan a fost construit în Barcelona și palatul Güell în perioada 1886-1890. Și această clădire a fost inclusă în Patrimoniul Mondial al UNESCO. Între timp, Gaudí a continuat să se ocupe de alte proiecte, precum Palatul Episcopal din Astorga și Colegiul Santa Teresa.

Perioada de post

Părea că totul decurge conform planului pentru Gaudí, dar când lucrările au ajuns în etapa construcției unei porțiuni subterane a catedralei Sagrada Familia, fondurile s-au dovedit a fi insuficiente. Proiectul se afla într-un deficit major și a fost suspendat până când situația sa financiară avea să se redreseze. În plus, poziția lui Gaudí de arhitect însemnat încă nu se consolidase încă, iar valoarea proiectului trebuia să fie recunoscută de către societate, în general.

În cele din urmă, în anul 1893, au fost reluate lucrările la fațada catedralei Sagrada Familia. Șantierul de construcții se afla într-o continuă agitație pe măsură ce proiectul se apropia de etapa de maximă intensitate. În anul următor, Gaudí, acum în vârstă de 42 de ani, a ajuns la limita fizică și psihică și a început să țină un post de patruzeci de zile. Se spune că pur și simplu s-a prăbușit în pat și a refuzat să se atingă de mâncare. Avea chipul livid, iar trupul îi rămăsese fără vlagă. Rugămințile rudelor și ale prietenilor au fost în van și, în cele din urmă, s-au resemnat cu toții în fața posibilei morți a arhitectului. Apropiații săi l-au rugat pe părintele Jose Valles, o personalitate marcantă a Renașterii Catalane, să îl salveze pe Gaudí de el însuși. Preotul l-a ajutat și, din acel moment, Gaudí și-a dedicate toate lucrările lui Dumnezeu.

▲ Gaudí (centru) explică detaliile proiectului Sagrada Familia, comanditarului său Güell (stânga) și părintelui Jose Valles (dreapta). Părintele Valles este omul care l-a convins pe Gaudí să nu mai țină post. (desen realizat de Ricardo Opisso).

▼ Casa Milà a fost construită ca omagiu adus Fecioarei Maria, la cererea industriașului Pedro Milà. O astfel de construcție cu structură rotunjită și suprafață străbătută de linii ondulate nu avea echivalent în lume la acea dată.

O succesiune de capodopere

Un artist neobosit

ÎN TIMP CE LUCRA LA SAGRADA FAMILIA, Gaudí era implicat și în multe ale proiecte. În 1898, el a conceput „Casa Calvet" care va câștiga primul premiu pentru arhitectură acordat de municipalitatea barceloneză în anul 1900. De asemenea, începuse lucrările la capela „Colonia Güell". Aceasta a rămas nefinalizată, din 1914, dar se pare că Güell avea încredere deplină în Gaudí în ceea ce privește acest proiect și l-a lăsat să lucreze în conformitate cu viziunea sa.

Următorul său mare proiect va fi parcul Güell, care a fost înscris, de asemenea, în Patrimoniul Mondial UNESCO. Lucrările au început în 1900 și s-au încheiat în 1914. Era prevăzută construcția unui oraș-grădină, împărțit în sectoare rezidențiale. Clădirile erau acoperite cu plăci colorate care creează un aspect halucinant, părând desprinse dintr-un basm. Gaudí crease deja o serie de structuri neconvenționale, în proiectele sale anterioare, utilizând, de pildă, fragmente de plăci, iar Parcul Güell pare să fi înglobat toate aceste tehnici.

Chiar atunci când, spre mulțumirea sa, își putea manifesta talentul fără limite, proiectul Sagrada Familia a intrat din nou într-o perioadă de criză între anii 1903 și 1906. Poetul Juan Malagar a solicitat donații din partea populației Cataluniei prin intermediul unei publicații; în urma anunțului său au fost strânse suficiente fonduri pentru reluarea lucrărilor. Această dovadă de recunoaștere a valorii proiectului de către societate l-a făcut pe Gaudí și mai cunoscut.

Legile de construcție nu se aplică

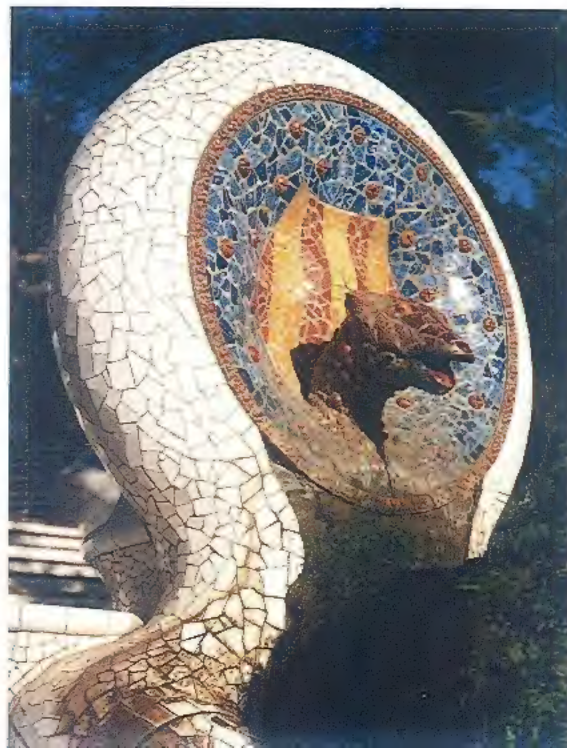
Erau și oameni care criticau arhitectura lui Gaudí. Regulile de construcție nu erau atât de stricte ca în prezent; erau în vigoare ordonanțe municipale a căror posibilă încălcare de către Gaudí a dat naștere unor frecvente comentarii ostile. Cu toate acestea, din punctul de vedere al unei personalități eminente în arhitectură, cum era Gaudí, regulile de construcție nu se aplicau.

Palatul Güell a primit mai multe obiecții, însă acestea au fost reduse la tăcere de însuși Güell. Și „Casa Calvet" încălcase limitele de înălțime impuse clădirilor la acea vreme, iar autoritățile municipale au solicitat modificarea planurilor de construcție. Gaudí a protestat, argumentând că în cazul în care face schimbările care i-au fost cerute, va rezulta o lucrare incompletă. În cele din urmă, proiectul a fost executat după cum a fost conceput de Gaudí și va primi premiul pentru arhitectură al municipalității barceloneze, chiar dacă, în conformitate cu regulile municipale, din punct de vedere tehnic, era o construcție ilegală. Construcția parcului Güell a fost, de asemenea, efectuată fără acordul autorităților; constructorii au solicitat, în cele din urmă, permisiunea pentru derularea lucrărilor în anul 1904, la patru ani după ce începuseră proiectul. Celebritatea lui Gaudí și influența comanditarului său în lumea afacerilor au fost principalele motive pentru care aceste încălcări ale regulilor de construcție municipale nu au reprezentat nicio problemă pentru aceștia. În plus, Gaudí a reușit să evite încălcarea oricăror legi în vigoare atunci când a construit parcul Güell.

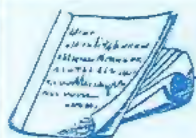
Asigurându-și, astfel, statutul de arhitect, Gaudí a început să își facă griji în privința bătrânului său tată

▾ Clădirea de la intrarea în parcul Güell. Acoperișul este decorat cu fragmente de plăci ceramice. Aflat în vizită în acest parc, pictorul Salvador Dali a asemănat clădirea cu o tartă presărată cu zahăr.

▾ Imagine de la intrarea în parcul Güell

Versiune diferită

O PRIVIRE MAI ATENTĂ ASUPRA CATEDRALEI SAGRADA FAMILIA

Dintre toate clădirile de pe străzile din Barcelona, Sagrada Familia se distinge ca fiind o construcție covârșitoare, o apariție unică. Ea adăpostește o imagine realizată de Gaudí pentru proiectul unei clădiri dedicate lui Dumnezeu. Această clădire este însăși Sagrada Familia, înfățișată ca un imens instrument muzical.

Catedrala Sagrada Familia din zilele noastre are opt clopotnițe; planul inițial fiind acela de a construi optsprezece turnuri, reprezentând cei doisprezece discipoli, cei patru apostoli, Fecioara Maria și Iisus Hristos. Gaudí a întocmit un plan original pentru suspendarea clopotelor în interiorul turnurilor. Clopotele pe care le-a proiectat sunt tubulare și au o lungime de câțiva metri; în comparație cu cele realizate până atunci, aceste clopote erau mult mai ușor de acționat și se spune că ar fi rezonat magnific. Gaudí a realizat un prototip al acestor clopote ale căror armonii le asculta din locuința sa, situată în parcul Güell și le compara cu cele ale altor clopote din catedralele Barcelonei; făcea acest exercițiu pentru a fi sigur că ele au rezonanța pe care și-o dorea. După conceptul original al lui Gaudí, urmau să fie construite mai multe de opt clopote în cele optsprezece turnuri, precum și un dispozitiv electric de acționare. Arhitectul le-a conceput având în minte acustica lor, proiectând turnurile în așa fel încât să emită sunete armonioase și să limiteze ecoul. În prezent, se fac cercetări asupra lor, deseori îngreunate de aspecte fizice, precum dimensiunile acestora sau de faptul că trebuie luate măsuri pentru a evita deteriorarea lor.

Gaudí era un mare fan al muzicii lui Wagner și aprecia rolul pe care muzica îl are în toate. Astfel, a amenajat în catedrală peste două mii de locuri pentru cor. Când Sagrada Familia va fi, în cele din urmă, finalizată, corul și clopotele se vor auzi la unison pe străzile Barcelonei, întru slava lui Dumnezeu din catedrala care i-a fost închinată.

▲ Clopotnițele catedralei Sagrada Familia care într-o bună zi vor răsuna asemeni unui imens instrument muzical.

și a nepoatei sale, suspectă de tuberculoză. A decis să își mute domiciliul în parcul Güell; cu toate acestea, tatăl său a decedat în anul următor. Șase ani mai târziu, în 1912, moare și nepoata lui Gaudí, moment din care acesta rămâne singur, fără familie.

În 1906, anul în care a murit tatăl său, va întâlni un student talentat, în cadrul unui proiect de restaurare a unei clădiri. Numele său era Jose Maria Jujol și, asemeni lui Gaudí, fusese obligat să lucreze în timpul studenției. Talentul acestuia l-a impresionat pe marele arhitect, drept pentru care Gaudí i-a încredințat multe proiecte, inclusiv secțiuni din Sagrada Familia, balconul casei Milà și modelul mozaical al acoperișurilor din Parcul Güell.

Se consideră că cei doi au alcătuit cel mai important parteneriat în arhitectura din secolului XX.

Abnegație totală pentru Sagrada Familia

Până în acest moment, proiectul Sagrada Familia se confruntase cu două crize care au dus la suspendarea lucrărilor de construcție. Dificultățile cauzate de buget au continuat să apară, iar în 1912, proiectul a trecut printr-o a treia perioadă de criză. De această dată, chiar dacă personalitățile renumite ale vremii au solicitat fonduri, problemele financiare au rămas nerezolvate. Comisia proiectului de construcție a decis să suspende definitiv lucrările, în 1914, dar Gaudí a protestat, argumentând că, dacă se procedează astfel, lucrările vor fi afectate, iar costurile pentru reparații vor constitui iar o problemă. În plus, se vor pierde și lucrătorii sezonieri. Gaudí s-a dedicat cu abnegație acestui proiect: a renunțat la salariu și la alte proiecte și a solicitat donații, mergând din ușă în ușă la oamenii pe care îi cunoștea pentru a solicita fonduri.

Eforturile sale au fost răsplătite, iar lucrările au fost reluate în 1918. În același an, moare susținătorul și comanditarul său, Güell.

Din 1925, Gaudí s-a mutat pe șantierul din Sagrada Familia. Avea 73 de ani. În data de 7 iunie a anului următor, Gaudí este lovit de un tramvai. După ce își terminase lucrul pe ziua respectivă, se îndrepta spre biserica San Felipe Neri, așa cum făcea de obicei. Pe când se afla la o intersecție a fost lovit de un tramvai. A suferit o lovitură severă la craniu și fracturi ale coastelor. Și-a pierdut cunoștința. Din cauza faptului că arăta slăbit și era îmbrăcat în haine uzate, oamenii au crezut că este un vagabond. Patru taxiuri au refuzat să îl ia la bord pe Gaudí, mânjit de sânge cum era și, pentru multă vreme, a fost abandonat la locul accidentului. După ce, în cele din urmă, a fost dus la spital, medicii și asistentele nu l-au recunoscut pe marele arhitect în bărbatul slăbit, îmbrăcat în haine ponosite și l-au lăsat într-o stare critică într-un pat de spital.

Toți cei implicați în proiectul Sagrada Familia s-au grăbit să îl caute, dar era deja prea târziu. Din momentul în care s-a aflat identitatea bărbatului rănit, salonul spitalului în care se afla Gaudí a devenit neîncăpător pentru prieteni, cunoștințe și reprezentanți ai presei. Gaudí și-a dat ultima suflare la trei zile după accident, în data de 10 iunie 1926. Se rugase în continuu la Dumnezeu până în ultima clipă.

Trupul neînsuflețit al lui Gaudí a fost urmat până la locul de veci de un cortegiu funerar lung de câțiva kilometri. A fost înmormântat în cripta din Sagrada Familia.

▲ Tramvaie pe străzile Spaniei secolului al XIX-lea. Aici s-au produs multe accidente de circulație din cauza intersectării tramvaielor cu traficul pietonal. Chiar și Gaudí credea că pietonii trebuie să aibă dreptul la un drum al lor pentru deplasare.

▸ Reședința lui Gaudí în parcul Güell. Pentru o vreme, a locuit aici cu tatăl său și cu nepoata sa. Astăziu această clădire este transformată în muzeu.

Sagrada Familia Casa lui Dumnezeu – pentru totdeauna neterminată

Se pare că viaţa lui Gaudi a suferit o schimbare dramatică datorită implicării în proiectul Sagrada Familia. Când a început să lucreze la proiect, intenţiona să dedice structura finalizată lui Dumnezeu. Cât a avut de câştigat Gaudi de pe urma acestui proiect şi ce a câştigat proiectul datorită lui Gaudi? A fost oare dorinţa sa ca Sagrada Familia să nu se finalizeze niciodată, dar să fie mereu în construcţie? Să aruncăm o privire acestei catedrale care va rămâne, poate, pentru totdeauna neterminată...

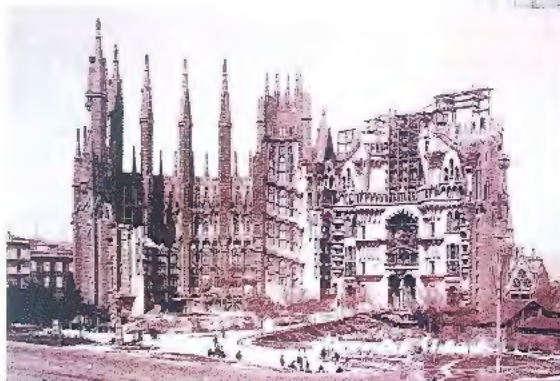
Construcţia

MAI MULT DE UN SECOL S-A SCURS DE CÂND a început construcția catedralei Sagrada Familia și, totuși, se spune că va fi nevoie de încă un secol sau chiar două până când structura ei va fi finalizată. Catedrala este situată în inima Barcelonei și afișează o siluetă majestuoasă unică. Laturile de est, vest și sud sunt împodobite cu trei fațade distincte, fiecare cu câte patru turnuri. Planurile clădirii prevăd construirea în total a optsprezece turnuri. Opt dintre acestea au fost ridicate. Cel mai înalt turn a fost dedicat Sfintei Maria, mama lui Isus Christos, și are 170 metri înălțime.

Jose Maria Bocabella (1815-1892) era un vânzător de cărți cu tematică religioasă. Bocabella. Acesta deplângea ceea ce considera a fi declinul Bisericii Romano-Catolice și o pierdere a sentimentului religios în rândul poporului spaniol. În 1866, el a fondat Catedrala San Jose. San Jose este versiunea spaniolă a Sfântului Iosif, tatăl lui Christos și soțul Sfintei Maria. Apoi, Bocabella s-a lansat într- o acțiune puternică de recrutare de noi membri pentru propria societate religioasă. Printre aceștia nu se numărau mari teologi, iar organizația nu era direct afiliată Bisericii Romano-Catolice. Exista doar o legătură filisofică cu biserica, ziarul societății servind drept mijloc de comunicare a acestei legături. Era, de fapt, un grup religios privat, fără autoritate reală. Cu toate acestea, în mod paradoxal, tocmai această lipsă a granițelor formale făcea organizația mai atrăgătoare și i-a adus foarte repede noi membri. La doisprezece ani de la fondare, grupul avea 60 000 adepți. În 1874, Bocabella a propus construirea unei catedrale în care să se poată ruga în același timp toți membrii organizației. Această propunere a stat la baza construirii Sagradei Familia.

Totuși, majoritatea membrilor fiind săraci, fondurile colectate erau insuficiente. Bocabella a crezut că putea obține banii, dar a fost dezamăgit. Nu a reușit să cumpere terenul decât șapte ani mai târziu, în anul 1881. Acesta era o fostă pistă pentru cursele de cai.

După ce a cumpărat pământul, a început să se răspândească vestea despre proiectul său ambițios de a construi o catedrală. În scurt timp, persoane generoase au făcut donații dezinteresate, pentru a susține proiectul lui Bocabella și a ocoli dificultățile financiare. Construcția catedralei a început pe 19 martie 1882 sub coordonarea profesorului de arhitectură Villar Lozano. Deși progresele construcției în zona subterană a catedralei erau promițătoare, între Lozano și Bocabella a apărut un conflict legat de folosirea materialelor de construcție în anul următor. Lozano voia să construiască toată catedrala din piatră, iar Bocabella, din cauza dificultăților economice, prefera folosirea cărămizilor.

▸ Sagrada Familia în jurul anului 1900, la șapte ani după ce Gaudi fusese numit architect principal. Gaudi a lucrat la proiect de la vârsta de 31 ani până la moartea sa, la 73 ani.

Sagrada Familia în 1929. Fotografia a fost făcută la trei ani de la moartea lui Gaudi. Se poate observa că patru turnuri fuseseră deja ridicate.

Clientul meu nu se grăbește.

Însărcinat cu o misiune

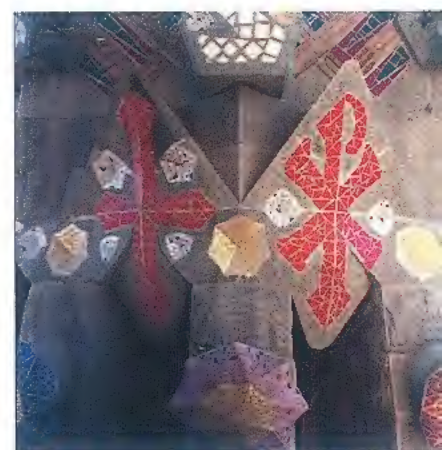
Când Gaudí a devenit cel de-al doilea arhitect însărcinat cu proiectul catedralei Sagrada Familia, considera că trebuie să se familiarizeze cu stilul arhitectonic al catedralelor pentru a-și putea îndeplini misiunea în mod corespunzător. La acea vreme, Revoluția Industrială era în plină desfășurare, iar oamenii începuseră să își piardă interesul pentru religie, odată cu răspândirea gândirii raționale și științifice. Gaudí fusese botezat la o zi de la naștere, dar există păreri conform cărora nu a fost întotdeauna un creștin devotat; unii spun că în jurul vârstei de 20 de ani exprima chiar convingeri ateiste.

Oricare ar fi fost situația, Gaudí simțea că are nevoie de cunoștințe legate de arhitectura catedralelor și era chinuit de propria ignoranță cu privire la acest lucru. La recomandarea unui prieten de-al său preot, a început să studieze istoria creștinismului și să meargă în fiecare seară la biserica San Felipe. Citea multe cărți despre creștinism și acumulase un bagaj de cunoștințe comparabil cu cel al unui preot. În plus, în această perioadă a devenit foarte evlavios în credința sa față de Dumnezeu.

Se transformase într-un credincios atât de înflăcărat, încât la un moment dat, în anul 1894, s-a aflat la un pas de moarte, din cauza încăpățânării de a ține un post sever; a fost salvat prin eforturile părintelui Jose Valles. După această experiență, Gaudí i-a spus preotului că acum, mai mult decât oricând, are misiunea de a finaliza Sagrada Familia. Era de-a dreptul neliniștit, gândindu-se la responsabilitatea sa de a termina lucrările de construcție a catedralei.

Criza de suspendare și vicisitudinile întâmpinate de proiectul de construcție

Proiectul Sagrada Familia se confruntase deja cu o perioadă de criză care a dus la suspendarea lucrărilor și, din acel moment, ritmul de construcție nu s-a redresat. Prima criză a avut loc între anii 1888 și 1889, când accelerarea construcțiilor la secțiunea subterană a proiectului a cauzat epuizarea fondurilor.

▸ Sagrada Familia - Portalul pasiunii (Patrimoniul Mondial Unesco, 1984).

Reputația lui Gaudí ca arhitect nu era încă pe deplin recunoscută și nimeni nu estima adevărata valoare a proiectului Sagrada Familia. Nu se știe cu certitudine cum au fost colectate, în cele din urmă, fondurile, dar eforturile lui Bocabella au făcut ca lucrările proiectului să continue.

Cea de-a doua criză de suspendare a proiectului a avut loc în perioada 1903-1906. Ea a fost cauzată de mari deficite bugetare; poetul Juan Malagar a făcut un apel înflăcărat într-o publicație pentru solicitare de fonduri și a reușit să colecteze suficiente donații pentru a face posibilă reluarea proiectului. Rezultatul acestui fapt a fost creșterea renumelui lui Gaudí ca arhitect valoros care construiește edificii valoroase.

Între anii 1912 și 1917, proiectul trece prin cea de-a treia criză de suspendare. De această dată, apelurile pentru donații, făcute de personalități celebre ale vremii, nu au mai dat rezultate, iar proiectul a fost suspendat de către comitetul de construcție. Gaudí era blocat. A reușit să strângă fondurile necesare, mergând din ușă în ușă și solicitând donații. Astfel, proiectul a putut fi continuat. Datorită acestui eveniment, Gaudí s-a decis să se dedice cu și mai multă abnegație proiectului.

Sagrada Familia a reușit cu greutate să evite dezastrul. Primul arhitect intenționase să finalizeze proiectul în secolul al XIX-lea și prevedea construcția unei catedrale obișnuite, în stil neogotic. Gaudí a preluat proiectul în momentul în care secțiunea subterană a catedralei era parțial construită. Începând din 1893, el a schimbat complet înfățișarea lucrării și a adăugat ornamente, într-un stil aproape excesiv. A realizat o sinteză între stilul gotic și cel de influență musulmană, neomudejar și, în cele din urmă, structura clădirii va reflecta, cu prisosință, caracterul arhitectului său.

▲ O statuie a lui Iisus Hristos străjuiește locul de veci al lui Jose Maria Bocabella în cripta catedralei Sagrada Familia. De asemenea, și Gaudí este înmormântat în catedrală.

▲ Juan Malagar (1860-1911) a salvat proiectul Sagrada Familia din cea de-a doua criză de suspendare a lucrărilor. Într-o publicație din 1905, el a solicitat oamenilor din Barcelona să facă donații pentru Sagrada Familia.

Gaudí va elabora o teorie proprie de proiectare pentru construcția clopotnițelor care au devenit un simbol al catedralei Sagrada Familia în etapele următoare ale proiectului. Interiorul clădirii va fi și el metamorfozat, trecând de la un design neogotic la o structură alcătuită din arce parabolice și suprafețe hiperbolice. În Sagrada Familia, Gaudí și-a pus în aplicare întreaga sensibilitate, precum și toate tehnicile acumulate în proiectele anterioare.

Niciun motiv pentru accelerarea lucrărilor

Sagrada Familia are o structură imensă, cu detalii minuțioase. Gaudí a explicat că ea simbolizează Ierusalimul și împărăția cerurilor. Nu șovăia în exprimarea acestei interpretări simbolice a propriului său design; din perspectiva sa, era decis asupra acestui design încă de când studia mecanica structurală. Gaudí a creat Sagrada Familia, iar Sagrada Familia l-a creat pe Gaudí. Toată energia creatoare pe care Gaudí a investit-o în Sagrada Familia va face din aceasta o clădire celebră, iar percepția generală asupra ei ca fiind o capodoperă îl va face pe Gaudí un arhitect celebru. Această sinergie între Gaudí și capodopera sa nu a permis catedralei să devină o clădire obișnuită. Gaudí explica ritmul lent al lucrărilor, spunând: „Clientul meu (adică Dumnezeu) nu se grăbește". Pentru Gaudí, arhitectura și credința erau strâns legate. Influența credinței sale este ușor de recunoscut în proiect și, de asemenea, se manifesta în filozofia sa artistică. Credința și dorința realizării proiectului ideal l-au condus pe Gaudí la ideea că arta e frumoasă, iar această frumusețe este de-a dreptul strălucitoare. Ideea de a-i dedica proiectul catedralei Sagrada Familia lui Dumnezeu, l-a determinat să îi confere acesteia grandoare și măreție. Gaudí spera că lucrările de construcție vor continua chiar și după moartea sa.

Pentru a continua, succesorii lui Gaudí, în calitate de arhitecți principali ai proiectului au utilizat modelele și schițele lui Gaudí. Construcția acestei catedrale, închinate divinității, continuă și astăzi și nu se știe cu exactitate când va fi finalizată.

▲ O sculptură a încoronării Preasfintei Fecioare Maria ca Regină a cerurilor de către Iisus, sculptură din centrul fațadei „Nativității". Catedrala a fost construită ca omagiu adus Familiei Sfinte, familia lui Hristos. Sculptura îl înfățișează pe Hristos (centru) care o încoronează pe Fecioara Maria ca regină a cerurilor (dreapta), sub privirile lui Iosif (stânga).

◄ Fațada „Nativității" - una dintre cele trei fațade ale catedralei Sagrada Familia, la un secol de la începerea lucrărilor de construcție. Această fațadă a fost finalizată în anul 2000, de o echipă aflată sub conducerea sculptorului japonez Etsuro Sotoo.

ARHITECTURĂ CU INFLUENȚE MUSULMANE
DE LA MUDEJAR LA „MODERNISME"

Influența culturii musulmane

În contextul istoriei arhitecturii unice a Spaniei, Gaudí și-a dezvoltat stilul propriu inovativ. Spania a fost guvernată de musulmani și a suferit o mare influență culturală exercitată de cuceritorii ei. În anul 711 d.Hr., în jumătatea sudică a Spaniei au fost impuse legile dinastiei musulmane ale califilor umayyazi. Mai târziu, armata musulmană a plănuit să traverseze Pirineii și să invadeze Europa, dar înaintarea acestora a fost oprită de regele franc, Charles Martel; în anul 801, Barcelona a fost recuperată de sub stăpânirea musulmană. Până la dezintegrarea regatului musulman al Granadei, în 1492, Iberia era un teritoriu împărțit între creștini înnord și musulmani în sud; pentru o vreme, cele două culturi au coexistat.

Multe cuvinte din vocabularul spaniol au o etimologie arabă. De aici se poate deduce faptul că lumea islamică a surclasat-o pe cea creștină, atât din punct de vedere economic, cât și cultural, iar populația creștină din Iberia a împrumutat activ elemente din cultura musulmană. Chiar și după ce mișcarea de Reconquista a luat înapoi peninsula Iberică de la musulmani, muncitorilor musulmani li s-a dat permisiunea de a rămâne în țară, iar influența lor a creat, în continuare, sinteze ale culturii spaniole și musulmane. Astfel a luat naștere stilul de artă Mudejar, care a influențat toate aspectele artei spaniole, de la lucrările textile la prelucrarea metalelor. Spania, în special, îi datorează multe aspecte ale culturii sale acestui stil.

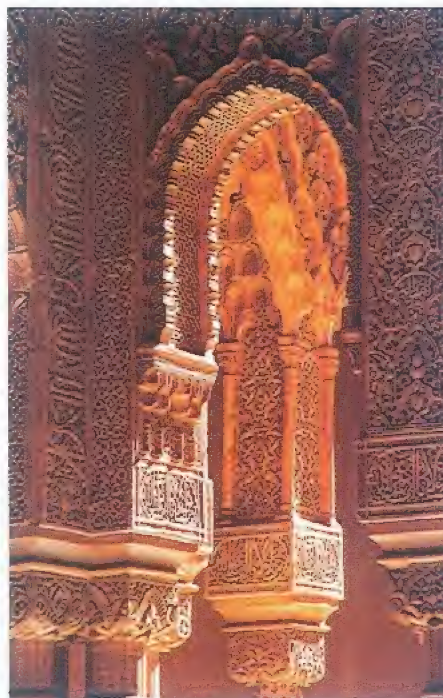
Multe capodopere reprezentative pentru arhitectura spaniolă au fost create în stilul Mudejar. Cel mai important exemplu care s-a păstrat este palatul Alhambra. În special Gaudí a fost impresionat de acest stil și i-a preluat tehnicile, utilizându-le în propriile creații.

Nașterea Modernismului

Lucrări în stilul modernist catalan pot fi văzute pretutindeni în Barcelona zilelor noastre. Modernismul, varianta catalană a stilului Art Nouveau, a fost puternic influențat de stilul Mudejar timpuriu. Ferestrele sale cu arcade și balcoane creează o puternică, profundă și consistentă impresie tridimensională. Se distinge, de asemenea, prin designul care încearcă să încorporeze modelele florale, colorate pe sticlă și țigle ondulate. Lucrări representative ale stilului sunt operele lui Gaudí, „Casa Milà", „Casa Batlló", „Hospital de Sant Pau" și „Palau de la Música Catalana".

Pe când Gaudí făcea primii pași în cariera de arhitect, Catalunia traversa o perioadă de maximă dezvoltare economică. În același timp, în Barcelona, se derulau planuri de construcție în zonele periferice ale orașului și, cu această ocazie, atât Gaudí, cât și alți tineri arhitecți au avut posibilitatea de a lucra după pofta inimii. Aceasta era, de asemenea, și perioada înfloritoarei Renașteri Catalane, care a durat din 1888 până în 1911. Schimbările revoluționare din arta acelor timpuri au dat naștere și au dezvoltat Modernismul în comunitatea arhitecturală. Gaudí, alături de alți arhitecți, a creat multe capodopere ale stilului.

Se poate spune că Gaudí a fost norocos să se nască în perioada de maximă înflorire a mișcării catalane, care aprecia individualismul și îi permitea să acționeze după cum dorea. Modernismul a luat naștere ca o sinteză între arta maură și stilul Art Nouveau, iar Gaudí l-a utilizat pentru a renova și înfrumuseța străzile Barcelonei.

▲ Palatul Alhambra a fost abandonat de conducătorii mauri ai ultimului regat musulman din Spania-Granada. În centrul palatului se află o curte cu doisprezece lei și 124 de coloane de marmură.

▼ „Palau de la Música Catalana" este o lucrare reprezentativă pentru Montaner, rivalul lui Gaudí, construcție finalizată în 1908. Mozaicul exterior și tavanele din sticlă pictată sunt impresionante.

Arhitectura revoluționară și oamenii pe care i-a influențat

De fiecare dată când oamenii privesc impunătoarele lucrări ale lui Gaudí, ce se înalță spre cerul catalan, fie își exprimă hotărât dezaprobarea față de acestea, fie sunt cuprinși de uimire și venerație. Se pare că nu există cale de mijloc.

Pictorul de geniu care a reevaluat lucrările marelui arhitect uitat

Salvador Dali (1904-1989)

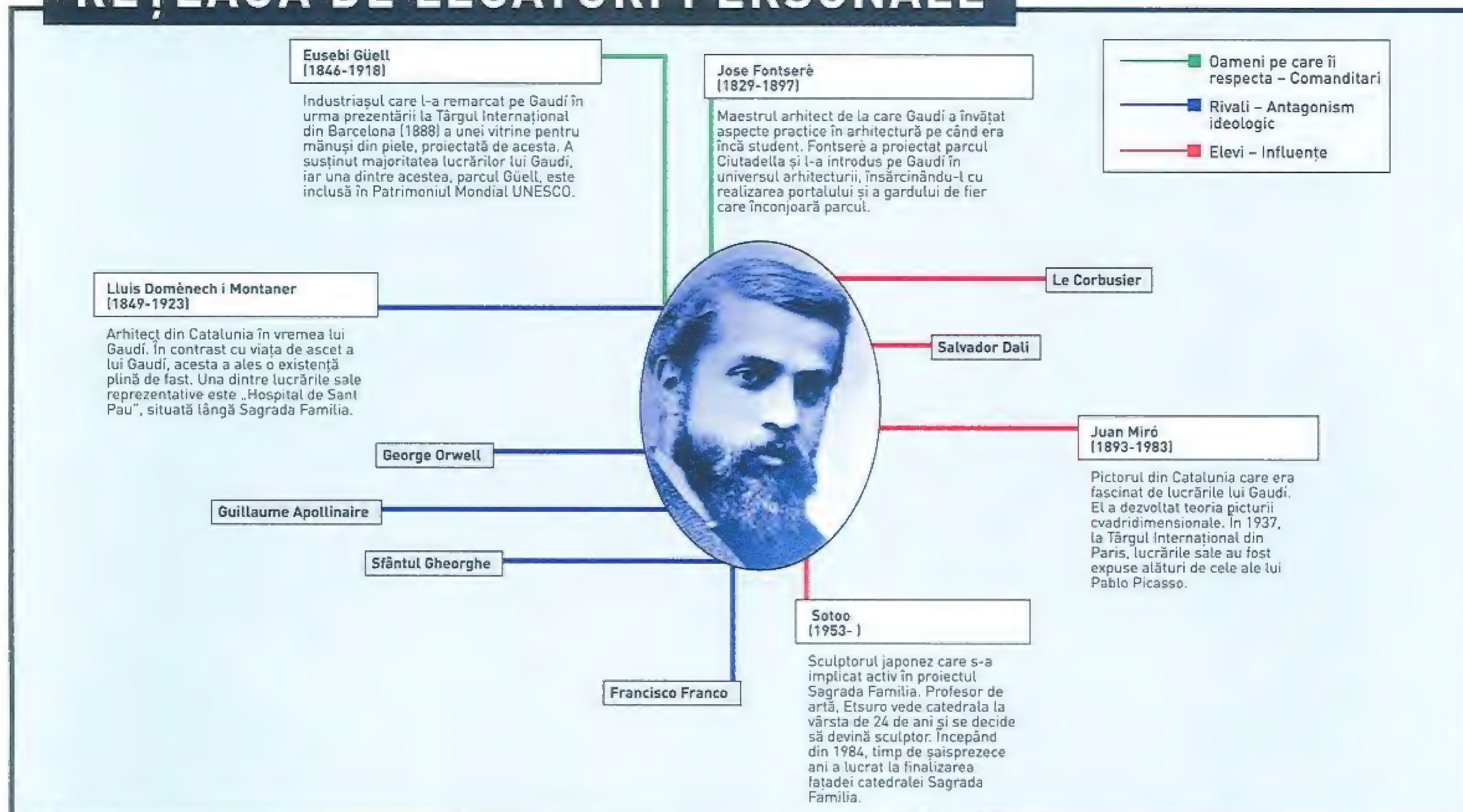
În preajma perioadei în care Gaudí s-a stins din viață, stilul Modernist se afla în declin în Catalunia și a fost înlocuit de nou-dominanta mișcare neoclasicistă. De asemenea, începând cu anii 1920, stilul arhitectural modern a revenit în prim plan. Gaudí fusese de mult timp uitat, dar pictorul catalan Salvador Dali va scrie un articol prin care va reînvia interesul pentru arhitect și lucrările sale.

Salvador Dali s-a născut în Figueres, în regiunea nord-vestică a Spaniei. A început să studieze pictura de mic copil și a fost admis la Școala de Arte a Academiei San Fernando. Curând, însă, temperamentul său provocator a dus la exmatricularea sa din școală. Apoi s-a mutat la Paris unde i-a cunoscut pe Picasso și Miró. Aici Dali s-a alăturat mișcării suprarealiste. Tablourile sale ce combinau detaliile precise cu concepte năucitoare provocau reacții puternice. Lucrările sale reprezentative includ Persistența memoriei și Metamorfoza lui Narcis ; pe lângă pictură, Dali s-a implicat într-o serie de alte domenii, inclusiv sculptura și cinematografia.

Dali i-a adus aprecieri călduroase lui Gaudí, prin intermediul unui articol pe care l-a scris pentru numărul din luna decembrie al revistei Minotaur. Spunea că lucrările lui Gaudí reprezintă cel mai neconvențional și original fenomen din istoria artei și utiliza metafore complexe pentru a vorbi despre asta. Dintre toate lucrările lui Gaudí, Dali a fost fascinat în special de „Casa Milà". A vizitat-o frecvent și a introdus anumite aspecte ale acesteia în lucrările proprii.

Din păcate, articolul său a influențat doar câțiva membri ai mișcării suprarealiste. Gaudí a devenit recunoscut în întreaga lume abia după anul 1960. Cu toate acestea, Dali a contribuit semnificativ la reevaluarea lui Gaudí, publicând lucrările de cercetare ale marelui arhitect în 1969.

REȚEAUA DE LEGĂTURI PERSONALE

▲ Personalitățile din casetele pe fundal gri sunt prezentate în detaliu în acest capitol.

Dictatorul care a suprimat cultura catalană

Francisco Franco (1892-1975)

Francisco Franco a impus Spaniei regimul său dictatorial timp de 40 de ani. S-a născut în regiunea Galicia în 1892. Provenea dintr-o familie pentru care reprezenta o tradiție să activezi în marina militară. Franco a dorit, de asemenea, să urmeze o carieră militară și s-a înscris la Academia de Infanterie a Spaniei din Toledo. După absolvire, a fost trimis în Maroc, teritoriu ce aparținea Spaniei, unde s-a evidențiat în reprimarea militară a revoltelor populației locale și a fost în cele din urmă promovat la rangul de mare general. Franco a fost unul dintre liderii facțiunii spaniole din Maroc care a organizat insurecția împotriva guvernării centrale din Spania; și-a debarcat forțele armate în peninsula Iberică. La început, Franco nu a fost un membru al consiliului de lideri ai insurecției, dar după ce a capturat orașul-cheie Toledo, Franco a fost numit „Generalissimo" al armatei naționale spaniole și „Jefe del Estado" (conducător al statului). Mișcarea de rebeliune a lui Franco era susținută de Germania și Italia, iar guvernul republican spaniol, împotriva căruia lupta, a solicitat sprijin din partea Uniunii Sovietice. Această ultimă acțiune a slăbit solidaritatea guvernului republican. Pe 1 aprilie 1939, Madridul a capitulat. Războiul civil care a făcut ravagii timp de aproape trei ani s-a încheiat cu victoria mișcării de rebeliune.

După război, Franco a pedepsit pe oricine avusese legătură cu guvernarea anterioară. Catalunia i s-a împotrivit lui Franco până în ultima clipă, iar el s-a răzbunat desființând suveranitatea regiunii. A încercat să nege istoria și cultura Cataluniei. Oamenii regiunii erau foarte mândri de limba lor (Gaudí însuși va folosi doar limba catalană, în decursul întâlnirilor sale cu regele Spaniei de la Sagrada Familia), iar administrația lui Franco a făcut tot ce a putut pentru a împiedica utilizarea limbii catalane. Nu numai folosirea ei, dar și publicarea de cărți și învățământul în limba catalană au fost interzise. Cultura catalană a fost reprimată, iar construcția catedralei Sagrada Familia a stagnat.

Franco a fost numit ultimul dictator din Europa Occidentală. A oprimat populația, dar se spune că a fost, de asemenea, un politician onest care nu s-a folosit de funcția sa în interes personal. Franco s-a îmbolnăvit și a murit la 20 noiembrie, 1975. În Spania s-a instalat monarhia constituțională, iar Catalunia și regiunea bască și-au recăpătat autonomia politică și culturală în cadrul noului sistem democratic.

Autorul englez care a criticat Sagrada Familia

George Orwell (1903-1950)

George Orwell a devenit celebru datorită romanului său cu influențe socio-politice, „Ferma animalelor" (1945). Numele său real este Eric Arthur Blair și s-a născut în provincia Bihar în administrația engleză din India. Tatăl său era funcționar public. Imediat după ce s-a născut, mama lui s-a întors cu el în Anglia, iar mai târziu Orwell a obținut o bursă la faimosul Eton College. Cu toate acestea, nu a fost admis la facultate dar, în schimb, a lucrat în cadrul Poliției Imperiale Indiene din Birmania. După ce a observat situația în care trăiau coloniștii, Orwell s-au ridicat împotriva imperialismului, a demisionat din poliție și a devenit scriitor. Lucrarea sa de debut, „Zile birmaneze", înfățișează experiențele pe care le-a trăit în această regiune. A devenit celebru cu romanul „Fluierând a pagubă prin Paris și Londra", o frescă a vieții din cartierele sărace. Prin romanul „Drumul către Wigan Pier" și-a stabilit poziția politică, aceea de democrat socialist și a protestat împotriva condițiilor sociale ale vremii.

Odată cu izbucnirea războiului civil spaniol, în 1936, Orwell s-a grăbit să ajungă la Barcelona, unde s-a înrolat voluntar să lupte de partea guvernului republican. Acest fapt este relatat în lucrarea sa din 1938, „Omagiu Catuloniei". Considerată o lucrare clasică de reportaje, cartea prezintă în culori vii tulburările provocate de războiul civil spaniol și de luptele de stradă din Barcelona. De asemenea, tot aici descrie și sentimentele sale la vederea catedralei Sagrada Familia:

„Prima dată când am ajuns în Barcelona am fost să văd Sagrada Familia – o catedrală modernă, una dintre cele mai hidoase clădiri din lume. Spre deosebire de majoritatea bisericilor din Barcelona, aceasta nu a fost distrusă în timpul revoluției – a fost ocolită, spune lumea, datorită «valorii sale artistice». Cred că anarhiștii au dat dovadă de prost gust atunci când au ratat ocazia de a o arunca în aer."

Orwell a fost împușcat în gât și rănit grav în timpul războiului. A fost urmărit de poliție din cauza discordiei din interiorul facțiunii republicane. Critica sa dură privind catedrala Sagrada Familia putea fi parțial cauzată de starea sa mentală, pricinuită de război.

Patronul spiritual al Cataluniei

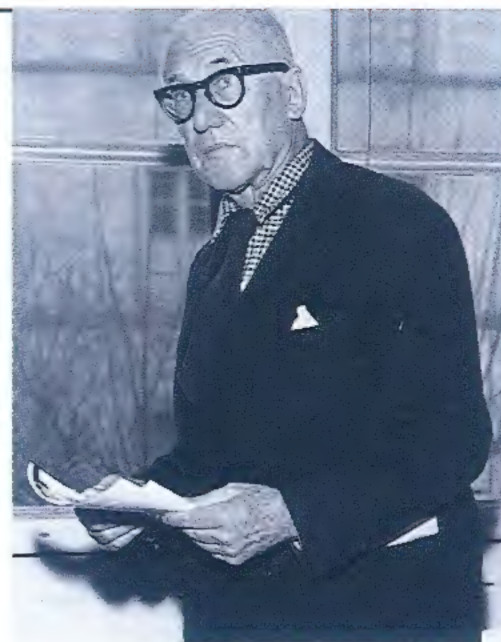
Sfântul Gheorghe (263?-303?)

Despre viața Sfântului Gheorghe, figură legendară și martir al creștinătății, se cunosc puține detalii certe. Scrierile istorice spun că Sfântul Gheorghe s-a născut în 263 d.Hr. în Capadocia, astăzi Turcia centrală, din părinți creștini, de origine nobilă. S-a înrolat pe la 17 ani în armata împăratului roman Dioclețian. A fost obligat să renunțe la credință, în urma campaniei romane împotriva creștinilor. A refuzat să se supună și, în consecință, a fost executat. Exemplul de curaj dat de Sfântul Gheorghe i-a adus venerație, la început în Grecia, apoi în toată Europa Occidentală, în timpul cruciadelor.

Faima răspândită în Europa se datorează în mare parte și legendei apărută în secolul al XII-lea conform căreia Sfântul Gheorghe salvase o cetate numită Silena (provincia Libia), terorizată de un dragon, în secolul al IV-lea; Sfântul Gheorghe, pentru a evita ca fiica regelui să fie dată pradă monstrului, îl străpunge pe acesta cu sulița. Pentru creștini, dragonul este simbolul religiilor păgâne, iar Sfântul Gheorghe a devenit foarte venerat în timpul războaielor din Spania cu inamicii musulmani. A fost slăvit, în special în Catalunia, și este și astăzi patronul spiritual al regiunii. Se crede că martiriul său a avut loc în data de 23 aprilie, de aceea aceasta a devenit data celebrării sale de către creștini. UNESCO a declarat data de 23 de aprilie „Ziua internațională a cărții și a drepturilor de autor". În timpul dictaturii lui Franco s-a dezvoltat în Catalunia o tradiție conform căreia prietenii schimbau cărți între ei de ziua Sfântului Gheorghe. La acea dată, utilizarea limbii catalane fusese interzisă și, pe ascuns, oamenii făceau schimb de cărți în această zi, ca expresie a dragostei lor pentru tărâmurile natale. Astfel, curajul Sfântului Gheorghe dovedit în confruntarea cu dragonul a fost utilizat ca simbol al rezistenței catalanilor la măsurile impuse de Franco.

Și Gaudí îl venera pe Sfântul Gheorghe; există chiar o teorie conform căreia motivul pentru designul fațadei casei Batlló a fost inspirat chiar de lupta legendarului martir: plăcile folosite la pavarea fațadei reprezintă solzii dragonului, iar hornurile simbolizează lancea cu care Sfântul Gheorghe l-a ucis pe dragon.

Arhitectul modern care a lăudat Casa Milà

Le Corbusier (1887-1965)

Charles-Édouard Jeanneret-Gris, cunoscut drept „Le Corbusier", este unul dintre fondatorii arhitecturii moderne. S-a născut în 1887, în Elveția, ca fiu al unui producător de ceasuri; se spera că va moșteni afacerea familiei, însă Le Corbusier a plecat la o școală locală de artă și a devenit arhitect. A călătorit în toată Europa, studiind arhitectura cu renumiți profesori și în 1907 s-a mutat la Paris. Nega valorile arhitecturale tradiționale și a propus cele cinci principii ale arhitecturii moderne care încurajau utilizarea structurilor abstracte simple. Afirmația sa conform căreia „casa este o mașină pentru locuit" a fost pe deplin exprimată în lucrările sale, precum „Maison Citrohan" care a avut un puternic impact asupra lumii arhitecturii. În 1928 a pus bazele unei asociații internaționale de arhitecți denumită CIAM („Congrès International d'Architecture Moderne" - Congresul Internațional de Arhitectură Modernă). Aceasta va dirija tendințele arhitecturale ale lumii și va contribui la răspândirea arhitecturii moderne, al cărei nucleu era Le Corbusier, până la momentul dizolvării, în anul 1959.

În 1928, arhitecții spanioli din Madrid care erau intrigați de noua mișcare în arhitectură l-au invitat pe Le Corbusier în Spania. Corbusier a vizitat țara, trecând și prin Barcelona. Când a văzut pentru prima oară „Casa Milà" pe fereastra automobilului său, s-a oprit fascinat. Și-a dat seama că este vorba de lucrarea unui maestru. Fiind entuziasmat, a făcut un tur al celorlalte lucrări ale lui Gaudí. A fost profund impresionat de școala din cadrul bisericii „Colonia Güell" și a realizat o schiță după aceasta.

La acea vreme, existau unele păreri conform cărora Le Corbusier exagera puțin cu demersul său pentru designul concis și îi ridiculizau clădirile, asemănându-le cu cutiile de săpun. Cu toate acestea, ultima sa clădire, capela „Notre Dame du Haut" din Ronchamp are un design alcătuit din linii curbe care duc cu gândul la arhitectura lui Gaudí.

Unul dintre fondatorii poeziei moderne, critic al lui Gaudí

Guillaume Apollinaire (1880-1918)

În 1910, anul în care a fost finalizată Casa Milà, a fost organizată o expoziție Gaudí la Paris. Era o ocazie unică pentru prezentarea lucrărilor arhitectului sub formă de machete și a atras o mulțime de parizieni. Ca urmare a acestei expoziții, periodicele dedicate artei au lăudat opera lui Gaudí. Într-una dintre aceste publicații se regăsea și un articol de Apollinaire.

Appolinaire afirma că arhitecții Franței nu vor putea găsi inspirație în opera lui Gaudí, în primul rând din cauză că acesta dovedește prost gust în alegerea ornamentațiilor.

Apollinaire s-a născut nelegitim în Roma în 1880. Mama sa era membră a nobilimii poloneze, ducându-l, pe când era copil, în diverse parcuri de distracții. În 1910 s-a mutat la Paris unde va lucra mai întâi ca funcționar bancar și apoi ca profesor particular, devenind tot mai implicat în literatură. Lucrările sale reprezentative includ compilația de poeme „Alcools" („Alcool") și romanul „Les Onze Mille Verges" („Cele unsprăzece mii de vergi"). Deși continua tradiția poeziei lirice a secolului al XIX-lea, în același timp a revoluționat-o prin utilizarea liberă a cuvintelor. Este considerat precursor al suprarealismului. De asemenea, a scris critică de artă. Fiind apropiat de mulți pictori, a asistat la nașterea cubismului, transformându-se într-unul dintre animatorii și susținătorii curentului avangardist.

La patru ani după ce a scris articolul despre Gaudí, Apollinaire se va opri din nou asupra arhitectului, de data aceasta pentru a-i lăuda creațiile. Spunea că Gaudí a fost unul dintre cei mai individualiști arhitecți moderni și a reechilibrat vitalitatea în clădirile Barcelonei, un lucru pe care majoritatea arhitecților moderni îl pierduseră din vedere; considera „Casa Milà" ca având „tușeul" perfect. Odată cu izbucnirea Primului Război Mondial, Apollinaire s-a înrolat în armata franceză. Sănătatea îi va fi ruinată ca urmare a rănilor suferite în război și moare în 1918, victimă a marii epidemii de gripă din Spania.

Reevaluarea lucrărilor arhitecturale ale geniului

După moartea lui Gaudí, lucrările sale au ajuns să fie văzute ca fiind demodate, fiind înconjurate de ignoranță și dispreț. Cu toate acestea, în mijlocul noilor mișcări artistice, geniul său va fi reevaluat. A avut o mare influență asupra artelor, iar în zilele acestea, în care se pune accent pe confortul personal al unui spațiu de locuit, Gaudí adună tot mai mulți susținători.

Ignorându-l pe Gaudí

La data de 30 septembrie 2002, într-un cotidian local din Barcelona apare un articol în care se afirma că Sagrada Familia va fi finalizată în 2022. Anterior se anunțase că va fi nevoie de sute de ani pentru a termina lucrările, dar veniturile aduse anual de cele 2 milioane de turiști au crescut considerabil. În 2002, au fost organizate în Barcelona festivități pentru aniversarea a 150 de ani de la nașterea lui Gaudí, evenimente la care au participat aproximativ șase milioane de oameni. Popularitatea marelui arhitect nu a scăzut deloc în zilele noastre, deși a existat o perioadă, imediat după moartea sa, în care lucrările lui Gaudí au fost ignorate de comunitatea arhitecturală.

Stilul Modernismului Catalan, utilizat de Gaudí este considerat o ramură a mișcării Art Nouveau, o mișcare artistică ce s-a delimitat de stilurile arhitecturale clasice care și-au început evoluția încă din Grecia Antică. Art Nouveau a creat designuri noi și a cunoscut o perioadă de maximă înflorire la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Se evidențiază prin utilizarea liniilor curbe și a formelor organice, cu precădere cele vegetale. Deoarece mișcarea susținea ignorarea și negarea trecutului, adepții acesteia au afirmat că lucrările lui Gaudí sunt prea învechite.

Influențele acestui mod de gândire au făcut ca după moartea lui Gaudí, lucrările acestuia să nu fie apreciate la adevărata lor valoare.

Au existat și motive politice care au dus la schimbarea percepției asupra operei lui Gaudí.

La data de 17 iulie 1936, o insurecție a unei

▾ Pictorul catalan Juan Miró avea un mare respect pentru Gaudí. În 1920 el s-a mutat la Paris și a devenit membru al mișcării suprarealiste, împreună cu Salvador Dali. În 1940, a început să lucreze la seria „Constellations", reprezentativă pentru opera sa.

Arhitectura creează structuri organice. Acestea trebuie să fie în simbioză cu legile naturii.

facțiuni a armatei spaniole din Maroc a dus la izbucnirea Războiului Civil din Spania. Armata revoluționară, condusă de Generalul Francisco Franco (1892-1975) a răsturnat guvernul republican în 1939. Franco a guvernat Spania cu puteri dictatoriale și a vrut să dea o nouă imagine țării, uniformizând-o. Astfel, el a negat unicitatea Cataluniei și a reprimat dur identitatea regiunii. Mișcarea de suveranitate catalană și utilizarea limbii catalane au fost total interzise. În aceste condiții, este limpede că guvernul a neglijat și lucrările strălucitului arhitect, Gaudí.

„Reabilitarea" lui Gaudí

Chiar în perioada în care lucrările lui Gaudí erau batjocorite, existau și oameni care credeau în talentul său. Aceștia erau, în special, suprarealiștii, printre care se afla și Salvador Dali.

◂ Sagrada Familia este iluminată de focuri de artificii, cu ocazia festivităților organizate în Barcelona în 2002 cu ocazia aniversării a 150 de ani de la nașterea lui Gaudí. Arhitectul catalan se bucură și astăzi de o mare popularitate și este considerat mândria Cataluniei.

La șapte ani de la moartea lui Gaudí, în decembrie 1933, revista de artă Minotaur a publicat un articol de critică în care lucrările lui Gaudí erau apreciate pozitiv.

Mai târziu, începând din anii 1960, apare pe scenă o mișcare reacționară față de școala modernistă dominantă. Această mișcare, intitulată Postmodernism, va integra stilurile și orientările din trecut. Lucrările Art Nouveau au fost reevaluate și cu această ocazie, opera lui Gaudí a fost adusă din nou în prim-plan.

În 1975, după moartea lui Franco, în Spania a fost adoptată o nouă constituție (în 1978) și diferite regiuni ale țării au primit dreptul la autonomie. Cultura, istoria și tradițiile puteau ieși din nou la lumină. La data de 25 octombrie 1979, toți catalanii au votat pentru independența regiunii lor. Era pentru prima dată în aproape patru decenii când se putea sărbători, în mod liber, cultura catalană. Lucrările lui Gaudí au fost apreciate și cu această ocazie, iar Jocurile Olimpice, organizate în Barcelona în 1992, au fost un nou prilej pentru a îndrepta atenția lumii asupra remarcabilului arhitect.

▲ Un scaun conceput de Gaudí din „Casa Calvet". Gaudí aprecia durabilitatea și ca urmare a acestui lucru alegea și asambla componentele și conectorii cu mare meticulozitate. Sticlăria de la etajul întâi al „Casei Calvet" a rezistat undelor de șoc produse de explozia unei bombe în timpul Războiului Civil din Spania.

Privire înainte

Pe măsură ce lucrările lui Gaudí au atras atenția întregii lumi, ele au continuat să fie analizate din nenumărate perspective. Oamenii s-au concentrat pe talentul de geniu sau pe ornamentele arhitecturale. În prezent, lucrările lui Gaudí pot fi analizate prin intermediul computerului. Rezultatele unor astfel de cercetări computerizate demonstrează incredibilele detalii asupra cărora s-a oprit Gaudí. De exemplu, iedera de pe turnurile catedralei Sagrada Familia nu reprezintă, pur și simplu, un ornament arhitectonic, ci și susținerea necesară turnurilor pentru a nu se prăbuși în punctele lor cele mai fragile. Pe lângă toate conceptele sale, aparent utilizate la voia întâmplării, se află un design logic, bine chibzuit. Proiectele lui Gaudí îngemănează ornamentația cu principiile mecanicii practice.

Gaudí credea în ideea că arhitectura creează structuri organice, iar acestea trebuie să se afle în simbioză cu natura.

Clădirile nu sunt o simplă adunătură de materiale. Ele sunt construite din componente care trebuie să se afle în corelație, unele cu celelalte. Multe dintre lucrările sale urmăresc tema naturii sau sunt, în acest fel, încorporate în natură. Cu siguranță, acest motiv al naturii exista în lucrările stilului Art Nouveau, dar această caracteristică se întâlnește, în special, la Gaudí. Marele arhitect afirma că scopul său a fost să realizeze în parcul Güell o cale de acces folosindu-se numai de materialele existente pe șantier. A reușit să acopere stâlpii de susținere ai unui pod din pământ cu pietre din interiorul parcului. De asemenea, a utilizat resturi provenite din lucrările de construcție, cum este cazul capelei din „Colonia Güell". Gaudí iubea natura și o considera importantă, iar operele sale care demonstrează acest lucru se integrează perfect în lumea contemporană.

Analizând lucrările lui Gaudí se poate observa faptul că acesta avea cunoștințe în ceea ce privește tehnicile de ergonomie. De exemplu, atunci când realiza mânerul unei uși, verifica ergonomia acestuia și îl modifica, până când obținea forma ideală; deși aceasta părea ciudată la prima vedere, de îndată ce un om apuca mânerul, simțea modul în care acesta se potrivește formei mâinii. Se poate spune că, pe lângă eficiență, Gaudí acorda o mult mai mare atenție confortului oamenilor. Din acest punct de vedere, lucrările sale au multe lucruri în comun cu principiile designului universal și ale eco-designului.

▼ Un șemineu la primul etaj al „Casei Batlló". Gaudí le reproșa lucrărilor arhitecților clasiciști lipsa continuității structurilor. În schimb, este de remarcat modul în care părți ale „Casei Batlló" au fost armonizate într-un mod care aproape le face să-și piardă identitatea.

▶ Fântâna în formă de șopârlă, la intrarea în parcul Güell. Prezintă un mozaic din fragmente de plăci ceramice. Se crede că pentru acest design, Gaudí s-ar fi inspirat din mitologia greacă.

◂ Un arhitect își îmbunătățește planurile pentru reparațiile catedralei Sagrada Familia. Nu se știe când lucrările acesteia vor fi finalizate. De la începerea proiectului a trecut un secol și sunt vizibile secțiunile distruse în război sau deteriorate de trecerea timpului. În timp ce se continuă lucrările de construcție ale catedralei, sunt luate în calcul și reparațiile pentru secțiunile distruse.

Cu alte cuvinte, lucrurile pe care Gaudí le avea în minte sunt aceleași cu cele pe care le vizează arhitectura modernă de astăzi. Se poate spune, așadar, că Gaudí a fost un vizionar.

Mereu nou

În perioada în care lucrările lui Gaudí intraseră într-un con de umbră, Dali a publicat un articol care îl omagia, alături de alți artiști care i-au lăudat geniul; un număr covârșitor de oameni au fost influențați de lucrările marelui arhitect.

Pictorul barcelonez Joan Miró (1893-1983) a declarat public faptul că fusese influențat de Gaudí. Miró spunea că a fost impresionat de modul în care Gaudí utiliza culorile, punându-le eficient în valoare.

Niki de Saint Phalle (1930-2002), născută sub numele Cathérine Marie-Agnès Fal de Saint Phalle, pictoriță și sculptoriță franceză, a fost și ea influențată de Gaudí. Lucrarea acesteia din Italia, „Grădina de tarot" este rezultatul deciziei sale de a face o grădină ideală, idee care i-a venit după ce a vizitat parcul Güell.

Designerul de interior Carlo Molino (1905-1973), de origine italiană, a creat în 1949 un scaun pe care l-a botezat „Gaudí".

Recent, a fost adusă în discuție posibilitatea de a utiliza una dintre ideile lui Gaudí pentru a înlocui clădirea World Trade Centre. În cadrul unei competiții organizate în acest scop a fost propus unul dintre planurile nerealizate ale lui Gaudí, în vederea reconstrucției clădirii afectate de atacul terorist din 11 septembrie 2001. Era vorba despre planul unui hotel pe care un industriaș american i l-a solicitat arhitectului în 1908. Hotelul nu a fost construit niciodată, dar ideea de a construi zgârie-nori poate fi găsită în planurile lui Gaudí pentru Sagrada Familia.

Lucrările lui Gaudí continuă să adune aprecieri și admiratori. După reconfirmarea valorii acestuia în secolul XX, opera sa a fost considerată ca având valențe vizionare, avangardiste. Gaudí a fost cu un pas înaintea timpului său. Elementele umaniste și cele inspirate din natură sunt mult mai apreciate acum decât atunci când trăia. Aceasta poate însemna că, într-un final, timpul l-a prins din urmă pe Gaudí.

Sagrada Familia este încă în construcție. Gaudí veghează catedrala din cripta în care este înmormântat.

100 DE PERSONALITĂȚI

Oameni care au schimbat destinul lumii

GAUDÍ

DeAGOSTINI